

V O L V O

Prilagođeno vašem poslovanju.

Dizajniran da raste s vama.

Osnovan daleke 1927. godine, Volvo Cars je tijekom godina izgradio snažnu reputaciju svjetskog lidera u kvaliteti, dizajnu i sigurnosti. Osobito u ovom posljednjem području, švedska marka već desetljećima drži potpuno legendarni status – zahvaljujući brojnim revolucionarnim postignućima, koja su podigla razinu i promijenila našu percepciju automobilske sigurnosti.

Zbog toliko pozitivnih karakteristika, dokazane pouzdanosti i luksuznog, ali suzdržanog skandinavskog stila, Volvo je ubrzo postao popularan izbor i među odvjetnicima.

NAŠA EKSKLUZIVNA PONUDA PRILAGOĐENA VAŠEM POSLOVANJU
DONOSI UŠTEDU DO 6.000 EUR (45.207 HRK).

ZATRAŽITE PONUDU OD VAŠEG **LOKALNOG ZASTUPNIKA VOLVO**

Sadržaj

UVODNIK

Vatroslav Abramović, odvjetnik i predsjednik Riječkog odvjetničkog zbora	2
--	---

IZ HOK-a

Godišnja Skupština Hrvatske odvjetničke komore	4
Plaketa dr. Ive Politea s poveljom uručena supruzi Mladena Klasića	7
Marin Mrklić dobitnik Plakete dr. Ive Politea s poveljom za 2023. godinu	9
Hrvatski odvjetnici ostvarili velik uspjeh na Europskom prvenstvu odvjetnika u tenisu	11
27. Tenisko prvenstvo odvjetnika i odvjetničkih vježbenika u Karlovcu	12
27. Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a u Bolu na Braču	14
Rezultati 27. Sportskih igara odvjetnika i odvjetničkih vježbenika Hrvatske odvjetničke komore	15
Donacija Hrvatske odvjetničke komore u Bolu uručena udruzi Brački pupoljci	17

ČLANCI I RASPRAVE

Ivana Đuras: Smještajni uvjeti u penalnim ustanovama – sudska zaštita zatvorenika.	18
Antonio Marečić: Posebna naknada za troškove prouzročene vjerovniku dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama.	24

PREDSTAVLJANJE KNJIGA

Znanstvena monografija „Kazneni postupak protiv Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana – dokumenti“	32
Knjiga „Odvjetnik svjedok vremena“ predstavljena u Hrvatskoj odvjetničkoj komori	34

AKTUALNA SUDSKA PRAKSA

Izbor iz aktualne sudske prakse	36
Ponešto o sudskoj praksi važnoj za disciplinske postupke	40

ENGLESKI ZA ODVJETNIKE

Tko to tamo sjedi?	42
--------------------------	----

HRVATSKI ZA ODVJETNIKE

Jezična različitost – uzrok nesuglasica?	44
--	----

PRISEGE

Priसेge dane 17. svibnja 2023.	46
Priसेge dane 14. lipnja 2023.	48
Priसेge dane 12. srpnja 2023.	50
Priसेge dane 20. rujna 2023.	53

IN MEMORIAM

Dafinka Večerina	56
Boris Babić	57
Dubravka Šipuš	58
Sanja Boban	59
Dinko Jonjić	61
Nediljko Ivančević	62
Zdravo Vodopija	63

.....
 Piše:
**Vatroslav
 Abramović,**
 odvjetnik i
 predsjednik
 Riječkog
 odvjetničkog
 zbora

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi čitatelji,

iznimna mi je čast i zadovoljstvo što sam dobio priliku napisati uvodnik za naš odvjetnički časopis, glasilo Hrvatske odvjetničke komore, ujedno i najstariji hrvatski pravni časopis.

Kao što nam je poznato, njegov prvi (i dugogodišnji) urednik bio je dr. Ivo Politeo, prvi predsjednik Advokatske komore za Hrvatsku i Slavoniju (od njezina osnivanja 1929. pa sve do 1941.), koji je bio svjestan činjenice da samo odvjetnici udruženi u strukovnu organizaciju mogu zaštititi svoju neovisnost, svoja prava i interese, a ne treba posebno naglašavati da bez neovisnog odvjetništva ne može funkcionirati nijedan pravosudni sustav ni u jednoj državi koja sebe smatra demokratskom.

Upravo tu našu neovisnost uporno godinama nagrizi Europska komisija vršeći pritisak na našu državu s ciljem da nas se svrsta u klasičnu gospodarsku odnosno uslužnu djelatnost, ne mareći pritom da je odvjetništvo ustavna kategorija, da je to samostalna i neovisna služba koja svakome osigurava pravnu pomoć u skladu sa zakonom (čl. 27. Ustava RH) pa nema ni govora o tome da bi hrvatski odvjetnici bili puki pružatelji pravnih usluga, kako to sasvim pogrešno drži i u što bi ih žarko željela pretvoriti Europska komisija.

Osim tog i takvog permanentnog napada na našu neovisnost, izloženi smo zakonodavnom stampedu. Propisi se donose i mijenjaju velikom brzinom, što je sve teže pratiti, a njihova je kvaliteta upitna pa je jedna od posljedica i nejedinstvena primjena prava, jer odvjetnicima, kao i sucima, sve češće nije jasno kako tumačiti takve propise.

U tumačenju propisa nama odvjetnicima bio bi olakšan posao kada bismo barem imali pristup cjelokupnoj sudskoj praksi, a dostupno nam je, prema mojim saznanjima, 10 do 13 posto svih sudskih odluka objavljenih na mrežnim strani-

cama SupraNova – portalu sudske prakse Vrhovnog suda RH. Obećano je da će nam ta sudska praksa u cijelosti biti dostupna kad se anonimiziraju sve sudske odluke, pa je rečeno da će nam početkom sljedeće godine biti omogućen uvid u sve prvostupanjske odluke, a kada će doći na red sve županijske odluke i odluke Vrhovnog suda RH, to još ne znamo.

Na donošenje sudskih odluka nerijetko predugo čekamo. Epidemija koronavirusa i nedavni štrajkovi samo su pridodali tome da nerijetko dolazi do povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Prema mojim saznanjima, na razini cijele naše države u kaznenim postupcima postoji problem neisplate troškova obrane braniteljima po službenoj dužnosti u zakonom predviđenim rokovima. Riječ je o naknadi za posao koji su naši kolege obavili, ali im nije plaćen. To je jednako kao da se radniku ne isplati plaća u ovom mjesecu za rad u prethodnom mjesecu.

Osim navedenih problema, mogao bih nabrojiti još mnoge koji tište nas odvjetnike, ali za to nema dovoljno prostora u ovom uvodniku, a to nije ni njegova suština. Bit je u tome da probleme ne možemo rješavati pojedinačno, već da sustavnim radom svih nas odvjetnika, pomoću Komore, nastojimo pronaći najbolja rješenja za sve nas.

Svi mi pozvani smo sudjelovati u radu Komore, što je itekako olakšano uz danas dostupna sredstva komunikacije pomoću kojih možemo dostavljati svoje prijedloge, primjedbe i inicijative.

Komoru činimo svih nas 5157 odvjetnika, pri čemu ne smijemo zaboraviti i budućnost Komore – naša 1404 odvjetnička vježbenika (stanje prema upisnicima Komore na dan 9. lipnja 2023. godine). Izabrani predstavnici ne čine Komoru, mi ih biramo, a oni je predstavljaju. Mi trebamo dio svojeg znanja pokloniti Komori i žrtvovati dio svoga poslovnog i slobodnog vremena za rad unutar svoje strukovne organizacije za boljitak svih nas.

Često smo skloni kritici, ali rjeđe smo voljni uhvatiti se u koštac s problemima i pokušati utjecati na donošenje kvalitetnijih i bolje pripremljenih zakonodavnih rješenja, koja će u konačnici svima poboljšati život.

Možete li si predočiti koliko je u nas 5157 odvjetnika i odvjetnica sadržano znanja i iskustva koje može pridonijeti tome? Jesmo li svjesni te naše zajedničke snage? Dakle, treba samo malo dobre volje da se odvoji koji sat tjedno, angažirati se, darovati malo svoga znanja, nešto napisati.

Dr. Ivo Politeo bio je samozatajan odvjetnik, koji je svoj život posvetio profesiji odvjetništva te je bio aktivan u odvjetničkoj organizaciji, za čije je potrebe nesebično izdvajao mnogo vremena. Od nas se ne traži da Komori poklanjamo toliko vremena koliko ga je svojevremeno on ulagao u tadašnju strukovnu udrugu odvjetnika, već se traži manji, ali konstantan utrošak vremena i znanja da bi nam u konačnici svima bilo bolje pa stoga to i nije neka velika žrtva, pogotovo kada se ima na umu da to radimo radi naše zajedničke dobrobiti.

Trebamo biti svjesni činjenice da svoja prava možemo štititi jedino pomoću Hrvatske odvjetničke komore, da su izabrani predstavnici Komore dužni štiti prava i dignitet hrvatskoga odvjetništva i da u tome trebaju pomoć svih nas pa nam stoga angažman u radu Komore ne bi trebao biti neki veliki teret.

ODVJETNIK 3/2023.

Glasilo i časopis Hrvatske odvjetničke komore, Zagreb, 3 – 2023., god. 96.

Journal of the Croatian Bar Association, Zagreb, 3 – 2023, annual file 96

.....

Glavni i odgovorni urednik: Robert Travaš, odvjetnik, Zagreb.

Urednik: Igor Hrabar, odvjetnik, Zagreb. **Izvršna i grafička urednica:** Nataša Barac, Koturaška cesta 53, Zagreb, tel: 6165218, e-mail: hok-cba@hok-cba.hr, natasa.barac@hok-cba.hr. **Članovi uredništva:** Leo Andreis, dr. sc. Atila Čokolić, Višnja Drenški Lasan, dr. sc. Davor Bubalo, Maša Gluhinić, Mario Janković, Antonio Marečić, Sanja Mišević, Matija Potočnjak – odvjetnici, Mato Arlović, sudac Ustavnog suda RH, mr. sc. Iris Gović Penić, sutkinja Županijskog suda u Zagrebu, mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnog suda RH u m., Dražen Tripalo, sudac Vrhovnog suda RH, Ingrid Mohorović-Gjanković, odvjetnica u m., Arno Vičić, odvjetnik u m.

Lektorica: Božica Dragaš. **Tisak:** Kerschoffset, d.o.o. Zagreb. **Grafička priprema:** Aria dizajn, Zagreb. **Fotografije:** Grgur Žučko, Lukša Marotti, Nataša Barac.

.....

Svi potpisani tekstovi odražavaju stavove i mišljenja isključivo njihovih autora, a ne Hrvatske odvjetničke komore, urednika i članova uredništva „Odvjetnika“. Uredništvo zadržava pravo objave primljenih materijala u časopisu i/ili na mrežnoj stranici HOK-a. Materijali objavljeni na mrežnoj stranici ne honoriraju se.

Prvi broj časopisa „Odvjetnik“ objavljen je 25. studenoga 1927. godine. Prvi urednik bio je dr. Ivo Politeo. „Odvjetnik“ je i stvarni sljednik „Pravnika“ – glasila kluba odvjetnika u području odvjetničkog odbora u Osijeku, koji je izlazio od 1913. do 1914. godine a urednik glasila bio je dr. Hugo Spitzer.

.....

IBAN HR66 2360000-1101268409

Godišnja pretplata za tuzemstvo 27,00 eura

za inozemstvo 40 eura,

pojedinačni broj za tuzemstvo 6 eura,

za inozemstvo 8 eura.

Copyright © Hrvatska odvjetnička komora 2008.

Nijedan dio ove publikacije ne smije se objaviti bez posebnog odobrenja izdavača.

.....

Uredništvo

Zagreb, Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165218

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

Izdavač

Hrvatska odvjetnička komora,

Zagreb

Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165200

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

.....

Prodaja oglasnog prostora – marketing

1/1 – 1 900 eura / 1/1 (omot) – 1.000,00 eura / 1/2 – 500,00 eura

Godišnja Skupština Hrvatske odvjetničke komore

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“

„Bila je ovo turbulentna godina i ponosan sam i zahvalan svim članovima Hrvatske odvjetničke komore, kao i zaposlenicima Komore, na tome što smo u jednom od najtežih trenutaka bili jedinstveni bez obzira na različita mišljenja, stavove i kritike“, kazao je na redovitoj godišnjoj Skupštini Hrvatske odvjetničke komore predsjednik Robert Travaš.

Redovita godišnja Skupština održana je u Hrvatskom odvjetničkom domu u Zagrebu 8. srpnja 2023., u jeku višetjednog štrajka u pravosuđu, koji je stoga i bio jedna od tema o kojoj su govorili sudionici. Skupštini su nazočila 94 delegata, predstavnika svih odvjetničkih zborova u Republici Hrvatskoj.

Svi delegati dobili su prije Skupštine u dostavljenim materijalima izvješća predsjednika, glavne tajnice, blagajnika, disciplinskih tijela HOK-a, Odvjetničke akademije, Centra za mirenje i Udruge

odvjetničkih vježbenika, a sva su izvješća na Skupštini i usvojena. Sva usvojena izvješća objavljena su i na mrežnoj stranici HOK-a.

Na godišnjoj Skupštini uručena su i najviša priznanja za zasluge u odvjetništvu, koje dodjeljuju odvjetnici i Hrvatska odvjetnička komora – Plakete dr. Ive Politea s poveljom.

Plaketu dr. Ive Politea s poveljom primila je u ime preminuloga dugogodišnjeg dopredsjednika HOK-a Mladena Klasića njegova supruga, a Plaketa je uručena i ovogodišnjem dobitniku Marinu Mrkliču, odvjetniku i dugogodišnjem predsjedniku Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije.

Zastupnik u Hrvatskom saboru Krunoslav Katičić pozdravio je nazočne i zaželio uspješan rad Skupštine u ime zastupnika i predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića te u svoje osobno ime i kazao kako je „bitno

istaknuti da moramo početi njegovati poštovanje prema svim državnim institucijama“, te dodao da je „kao odvjetnik koji je privremeno u Saboru uvijek spreman pomoći“ u pitanjima važnim za hrvatsko odvjetništvo.

„Uvijek sam otvarao i otvarat ću vrata Hrvatskoj odvjetničkoj komori u Ministarstvu pravosuđa, gdje trenutačno radim, a predsjednik HOK-a ima stalnu

komunikaciju s ministrom pravosuđa i uprave“, rekao je državni tajnik Ministarstva pravosuđa i uprave RH Juro Martinović pozdravljajući nazočne u ime premijera Andreja Plenkovića i ministra pravosuđa i uprave Ivana Malenice.

Uspješan rad Skupštine zaželjeli su i predstavnici Hrvatske javnobilježničke komore te Grada Zagreba.

Iz izvješća predsjednika HOK-a

- Nakon višegodišnjeg pregovaranja, prvi put od 1994. godine, dakle nakon 28 godina, povećana je vrijednost boda. Usklađivanje Tarife pokušava se napraviti tako da to najmanje osjete socijalno ugroženi i osobe s niskim prihodima, da im pravna pomoć bude dostupna u uslugama za koje trebaju odvjetnike.
- Komora je nakon višegodišnjih nastojanja, na temelju odluke Upravnog odbora od 15. listopada 2022., sklopila kolektivnu policu osiguranja svih odvjetnika u Republici Hrvatskoj od odgovornosti za štetu koju bi mogli počinuti trećima obavljanjem odvjetništva.
- U želji da što bolje obavještavamo naše članove o tome što se sve događa u Komori i u vezi s njom, odlučeno je da Komora započne sa slanjem mjesečnih *newslettera*, odnosno novosti. Nadamo se da će se na taj način poboljšati komunikacija s članovima.

Iz izvješća glavne tajnice HOK-a

- Na dan 9. lipnja 2023. u Imenik odvjetnika HOK-a upisano je 5157 odvjetnika, među kojima je 2321 žena i 1837 muškaraca.
 - U razdoblju od 9. srpnja 2022. do 9. lipnja 2023. u Imenik odvjetnika upisana su 273 odvjetnika, pri čemu je 198 upisano u Imenik odvjetnika nakon završene odvjetničke vježbe.
 - Iz Imenika odvjetnika u navedenom razdoblju brisano je 140 odvjetnika.
 - Na dan 9. lipnja 2023. u Imenik odvjetničkih vježbenika HOK-a upisana su 1404 vježbenika, od kojih je 891 žena i 513 muškaraca.
-

Iz izvješća predsjednice Odvjetničke akademije HOK-a

- Edukacija za odvjetnike, pa tako i e-kolegiji, kreirani su tako da je edukacija podijeljena na obveznu edukaciju i izbornu (fakultativnu) edukaciju. Odvjetnici koji u cijelosti odslušaju tematsku cjelinu predviđenu obveznom edukacijom, imaju mogućnost pohrane i ispisa odgovarajuće potvrde HOK-a o odslušanom predavanju.
- U skladu s planom i programom edukacije namijenjene odvjetničkim vježbenicima radi pripreme za polaganje pravosudnog ispita tijekom 2023. godine, predavanja su dostupna putem LMS-a odvjetničkim vježbenicima tijekom cijele godine, kao i interaktivni e-kolegiji iz tehnike pisanja kaznene, građanske i upravne presude.

Plaketa dr. Ive Politea s poveljom uručena supruzi Mladena Klasića

Na godišnjoj Skupštini Hrvatske odvjetničke komore uručena su i najviša priznanja hrvatskog odvjetništva – Plakete dr. Ive Politea s poveljom. U ime prošlogodišnjeg laureata Mladena Klasića, odvjetnika u Križevcima, koji je preminuo nakon što mu je Upravni odbor dodijelio ovo priznanje, Plaketu je primila njegova supruga Nela Lončar.

„Primiti priznanje za životno djelo trebao bi biti jedan od sretnijih trenutaka u životu čovjeka... ali život se poigrao s nama, sreća i tuga zamijenile su mjesta, pa nagrada dolazi u krivo vrijeme i primaju je tuđe ruke... Mladen je bio borac za Pravdu, ja sam životni svjedok tome, pa je tako odvjetništvo bilo njegov stvarni

poziv, a ne samo profesija. Sigurno vam nedostaje njegova mudrost, smirenost i sposobnost okupljanja ljudi. Izgubili smo izvanserijsku osobu velikog srca, velikog u doslovnom i prenesenom smislu. Moj dom je bio u njegovom srcu, ja sam izgubila dom. Kad mi je najteže, tješi me ova pjesma: *Ne stoj na mojem grobu i nemoj tugovati, ja nisam tamo, ne bih u njemu mogao spavati. S tisuću i jednim vjetrom letim. Ja sam nježna kiša jesenja. Poput dijamanta blistavi sjaj snijega. Sunčeva zraka na zlatnom žitu. Kad se budiš u miru jutro, ja sam uzlet ptica iz svog gnijezda. Tu sam! Pogledaj! Na noćnom nebu sjajna zvijezda! Ne stoj na mojem grobu i nemoj plakati,*

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“

ja nisam tamo, ja ne mogu umrijeti. Hvala vam“, kazala je u emotivnom govoru Nela Lončar.

Odluku da se Plaketa dr. Ive Politea s poveljom dodijeli Mladenu Klasiću Upravni odbor HOK-a donio je na sjednici 17. ožujka 2022. godine, na prijedlog Izvršnog odbora HOK-a. Kako stoji u obrazloženju, Plaketa se dodjeljuje za naročite zasluge na unapređenju odvjetništva, u borbi za dosljednu primjenu zakona, u stručnom i savjesnom zastupanju stranaka, u afirmaciji odvjetništva kao samostalne i nezavisne službe, u razvijanju kolegijalnosti između odvjetnika, u edukaciji i stručnom uzdizanju mladih odvjetnika te općenito u podizanju ugleda odvjetništva u zemlji i inozemstvu.

Mladen Klasić rođen je 3. rujna 1954. u Križevcima. Studij prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu završio je 1979., a nakon karijere u pravno-gospodarskim vodama Mladen Klasić upisuje se 1. travnja 1991. u Imenik odvjetnika HOK-a. Odmah se aktivno uključio u rad OZ Županije kopriivničko-križevačke, na čijem je čelu bio čak pet mandata zaredom. Istovremeno bio je i član Upravnog odbora HOK-a, gdje se istaknuo konstruktivnim prijedlozima za rješavanje pojedinih konkretnih situacija odnosno

pitavanja, te je zbog toga izabran za dopredsjednika HOK-a i tu je funkciju obnašao u četiri uzastopna mandata.

Teško je pobrojiti što je sve Mladen Klasić radio i koje je sve funkcije obnašao u HOK-u: bio je, između ostalog, član raznih komisija, uredništva glasila i časopisa „Odvjetnik“, bio je u delegaciji pri Europskom arbitražnom sudu u Strasbourgu, član brojnih radnih grupa, vijeća za medije, komisije za ocjenu postojanja uvjeta za priznavanja specijalnosti te moderator na većem broju okruglih stolova održanih u organizaciji HOK-a. Mladen Klasić bio je i ispitivač u Komisiji za polaganje pravosudnog ispita Ministarstva pravosuđa i uprave, te član radnih grupa prilikom donošenja pojedinih zakona.

Zastupao je Komoru na mnogim međunarodnim događajima, a posebno treba istaknuti njegov doprinos razvoju dobrih i prijateljskih odnosa između HOK-a i Izraelske odvjetničke komore, koja mu je zbog toga uručila visoko priznanje.

Kao član Povjerenstva za pravnu pomoć Ministarstva pravosuđa, posebnu pažnju posvećivao je institutu besplatne pravne pomoći ne samo na temelju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći već i Zakona o odvjetništvu, smatrajući da je pružanje besplatne pravne pomoći put k ostvarenju vladavine prava za sve, bez obzira na društveni, socijalni ili financijski položaj. Mladen Klasić je kao vrsni poznavatelj rada državne uprave bio od neizmjerne pomoći HOK-u u izradi prijedloga za poboljšanje položaja odvjetnika i odvjetništva, u izradi primjedbi na pojedina zakonska rješenja i prilikom sudjelovanja u pregovorima s raznim državnim institucijama.

Tijekom svoje odvjetničke karijere Mladen Klasić odgojio je i niz odvjetničkih vježbenika, koji su danas većinom odvjetnici.

Mladen Klasić preminuo je krajem kolovoza 2022. godine.

Marin Mrklič dobitnik Plakete dr. Ive Politea s poveljom za 2023. godinu

Ovogodišnji dobitnik najvišeg priznanja hrvatskog odvjetništva, Plakete dr. Ive Politea s poveljom, jest Marin Mrklič, odvjetnik u Splitu, a takvu odluku donio je Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore na prijedlog Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije.

Marin Mrklič rođen je 1952. u Splitu, gdje je 1975. diplomirao na Pravnom fakultetu. Vježbenički staž odradio je u odvjetničkom uredu svog oca Josipa Mrkliča i sestre Vinke Ježine u Splitu, a nakon položenoga pravosudnog ispita u Imenik odvjetnika upisuje se 1. siječnja 1982. sa sjedištem odvjetničkog ureda u Splitu, gdje se odmah aktivno uključio u rad tijela OZ Splitsko-dalmatinske županije, te je zbog svog aktivnog rada u čak šest mandata biran za predsjednika OZ Splitsko-dalmatinske županije, drugog najvećeg zbora u Hrvatskoj. U sedam mandata bio je član Upravnog, a u tri mandata Izvršnog odbora HOK-a. Osim toga, Marin Mrklič u tri je mandata bio i dopredsjednik Hrvatske odvjetničke komore.

Marin Mrklič predstavljao je HOK na mnogobrojnim međunarodnim odvjetničkim manifestacijama te bilateralnim susretima s inozemnim odvjetničkim komorama.

Posebno se istaknuo u uređenju Odvjetničkog doma HOK-a u Splitu te su tako odvjetnici dobili reprezentativno uređen prostor u kojem se održavaju mnogobrojna predavanja za članove

.....
Pripremila:
Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

Komore, ali i društveni događaji značajni za Split i Županiju. Aktivan je i u društvenom životu Grada Splita, jedan je od osnivača Rotary Cluba u Splitu te počasni član Udruge pokrovitelja HNK u Splitu.

Zahvaljujući ugledu među hrvatskim i stranim odvjetnicima, postao je počasni generalni konzul Republike Austrije u Splitu. Odlikovan je visokim odličjem Republike Austrije. U svom radu u odvjetništvu i izvan odvjetništva odvjetnik Mrklič dosljedno je primjenjivao zakone i moralne uzuse Kodeksa odvjetničke etike. Savjesno je i stručno zastupao svoje stranke, a poznat je i po svom kolegijalnom odnosu prema drugim odvjetnicima. Upravni odbor HOK-a smatrao je da je odvjetnik Marin Mrklič

u potpunosti ispunio uvjete koje je utemeljio dr. Ivo Politeo i zbog kojih se to priznanje dodjeljuje zaslužnim odvjetnicima članovima Hrvatske odvjetničke komore.

„Moj pokojni otac svojom je ljubavlju prema odvjetništvu svoj poziv pretvorio u životno određenje koje je u našoj obitelji postalo nasljeđe. Naime, on je bio predsjednik Advokatske komore Dalmacije skoro 30 godina, te je usadio osjećaj za odvjetništvo i mojoj sestri i meni“, rekao je zahvaljujući na priznanju Mrklić, ističući da se kod vježbenika najprije javlja simpatija prema odvjetništvu, koja se potom pretvara u emociju.

„Uz svesrdno razumijevanje i podršku moje supruge ta se moja emocija sve više i više intenzivirala. Tako je došlo vrijeme da shvatim da osim rada u odvjetništvu i zastupanja interesa mojih

stranaka, nema uspješnog odvjetništva bez efikasne i snažne Komore“, nastavio je Mrklić.

„Komora nam omogućava veću povezanost, kolegijalnost, zaštitu, rad na permanentnoj edukaciji, a meni osobno stvaranje cjeloživotnih prijateljstava. Pokušao sam prenijeti tu emociju svim mojim vježbenicima, a kako su većina postali odvjetnici, tako želim da i njima ta emocija postane cjeloživotno opredjeljenje.

Iz moje obitelji obje su kćerke postale odvjetnice, od kojih jedna radi u našem odvjetničkom društvu, a i moj je nećak postao odvjetnik. Kako vidim, a što me raduje, i oni su prihvatili odvjetništvo kao poziv i životni stil“, istaknuo je ovogodišnji laureat i zaključio: „Mogu zaključiti da je odvjetništvo postalo moj stil života, razmišljanja i djelovanja, što me čini kompletnom osobom.“

Hrvatski odvjetnici ostvarili velik uspjeh na Europskom prvenstvu odvjetnika u tenisu

Europsko prvenstvo odvjetnika u tenisu, na kojem je prvi put sudjelovala hrvatska ženska i muška odvjetnička teniska reprezentacija, održano je od 25. do 30. travnja 2023. godine u Palermu.

Na ovom turniru, koncipiranom po uzoru na sustav natjecanja Davis Cup, naša ženska teniska reprezentacija, u sastavu Senka Zuber, Srđana Barišić i Lorena Meić, predvođena sjajnom Ivom Jančevski, svladala je reprezentacije Irske 1, Irske 2 i Italije, ali je u finalu ipak engleska ekipa bila uspješnija pa su se naše tenisačice vratile kući s osvojenim drugim mjestom, što je zaista uspjeh vrijedan svake pohvale.

Da englesko slavlje ne bi predugo trajalo, pobrinuli su se tenisači Dominik Glavina, Goran Devrnja, Tomislav Bari-

šić i Domagoj Olujić, koji su na svom putu do europskog zlata bili bolji od reprezentacija Irske, Italije i Engleske. Favorizirani Englezi zasigurno će dobro zapamtiti ime borbenog Tomislava Barišića, koji im je svojim razornim *sliceom* srušio i posljednju nadu u osvajanje titule europskoga prvaka te je tako muška reprezentacija osvojila prvo mjesto na ovogodišnjem Europskom prvenstvu.

Za dvije godine Nizozemska će biti domaćin sljedećega Europskog prvenstva pa koristim ovu priliku da pozovem sve zainteresirane koji nam se žele pridružiti, ne terenu ili izvan njega, i pomoći teniskoj reprezentaciji da pokažu kako ovogodišnji uspjeh nije bio samo slučajnost.

Vidimo se u Amsterdamu!

.....
Piše:
Domagoj Olujić,
odvjetnik u Splitu
.....

27. Tenisko prvenstvo odvjetnika i odvjetničkih vježbenika u Karlovcu

.....
 Piše:
**Zdenka
 Monterisi,**
 odvjetnica u
 Splitu

27. Tenisko prvenstvo odvjetnika i odvjetničkih vježbenika održano je u Karlovcu od 1. do 4. lipnja 2023. godine.

Natjecanja za sve kategorije održana su na terenima TK Karlovac, a igralo se prema pravilima HTS-a na dva dobivena seta, uz primjenu *tie breaka*.

Svi sudionici i njihove pratnje jednoglasni su u tome da su članovi TK Karlovac za vrijeme turnira bili iznimni u svakom pogledu, a svojim entuzijazmom i zalaganjem učinili da je turnir tekao besprijekorno i što se tiče mečeva i što se tiče druženja uz teniske terene.

Predsjednica Odvjetničkog zbora Karlovac, kolegica Iva Zlatić, od početka organizacije turnira bila je domaćin kakvog se samo poželjeti može. Priredila je iznenađenje i sa svojim Vladom organizirala veličanstven događaj i atraktivnu večeru na romantičnom privatnom imanju u Svetičkom Hrašću, o kojoj će sudionici dugo pričati.

Na veliko zadovoljstvo organizacijskog odbora, ove se godine ostvarila višegodišnja težnja da se animira veći broj vježbenika i mladih odvjetnika. Tako

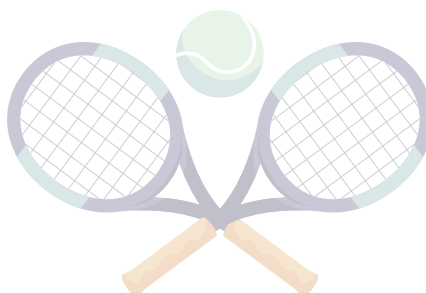
su prvi put najbrojniju kategoriju činila „gospoda do 40 godina“, velikom zaslugom i upornim radom novih članova organizacijskog odbora (kolegica Iva Zlatić, kolege Bruno Pelicarić i Domagoj Olujić).

Novost je i to da su dosadašnji dugogodišnji članovi organizacijskog odbora, nakon što su se uvjerali da su na njih prenijeli svoja znanja i iskustva u organizaciji i vođenju turnira, koje zadaće su besprijekorno odradili, zahvalili svim tenisačima u HOK-u na predivnim druženjima i prijateljstvu svih ovih godina te njima prepustili buduća prvenstva.

Odlukom vodstva turnira, veliki prijelazni pehar HOK-a osvojio je odvjetnik Hrvoje Raić, kao pobjednik u najbrojnijoj kategoriji.

Glavna tajnica HOK-a, kolegica Iva Markotić Bagarić, svojom je nazočnošću uveličala ovaj nezaboravni sportski događaj, pozdravila sudionike u ime Hrvatske odvjetničke komore i s članovima organizacijskog odbora podijelila odličja.

Na rastanku su se mogle čuti samo pohvale, ali i obećanja sudionika da će dolaziti i na sve buduće turnire.

Rezultati po kategorijama

UTJEŠNI TURNIR

1. MARKO HRABAR
2. IVE BRKIĆ

GOSPODA DO 40

1. HRVOJE RAIĆ
2. JURE MAROVIĆ
- 3/4 HRVOJE LAFER
- 3/4 TOMISLAV BARIŠIĆ

GOSPODA OD 40 DO 55

1. IVAN ERGOTIĆ
2. ANDRIJA BAGARIĆ
- 3/4 LAV BOŽIČEVIĆ
- 3/4 JURICA REBERSKI

GOSPODA 55 PLUS

1. MATE MATIĆ
2. BRANIMIR ZORICA
- 3/4 SMILJAN BAKOČEVIĆ
- 3/4 BORO RAJIĆ

DAME

1. IVA JANČEVSKI
2. SANDRA PETROVIĆ JAKOVINA
- 3/4 SRĐANA BARIŠIĆ
- 3/4 PETRA VRANEŠ

MUŠKI PAROVI

1. DOMAGOJ OLUJIĆ I MARKO HRABAR
2. HUGO PELICARIĆ I MATE MATIĆ
- 3/4 MARIJAN PAVLEČIĆ I JURE MAROVIĆ
- 3/4 BRANKO SEWER I LAV BOŽIČEVIĆ

PAROVI – MIJEŠANI

1. IVA JANČEVSKI I LAV BOŽIČEVIĆ
2. SRĐANA BARIŠIĆ I TOMISLAV BARIŠIĆ
- 3/4 KSENIJA KANTURA I ROMEO ERCEG
- 3/4 SANDRA PETROVIĆ JAKOVINA I IVAN ERGOTIĆ

PAROVI – DAME

1. IVA JANČEVSKI I IVA ZLATIĆ
2. MAŠA GLUHINIĆ I CVITA DULIBIĆ
- 3/4 SANDRA PETROVIĆ JAKOVINA I PETRA VRANEŠ
- 3/4 KSENIJA KANTURA I SRĐANA BARIŠIĆ

27. Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a u Bolu na Braču

.....
 Piše:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“

Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika Hrvatske odvjetničke komore iz godine u godinu okupljaju sve veći broj odvjetnika i vježbenika koji žele svoje snage odmjeriti na sportskim terenima, ali i provesti nekoliko dana u druženju s kolegama. Ovogodišnje, 27. Sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a održane su od 21. do 24. rujna u Bolu na Braču i okupile su oko 500 sudionika, što je rekord u povijesti Sportskih igara HOK-a.

Odvjetnici i odvjetnički vježbenici trebali su se natjecati u raznim sportskim disciplinama, od tenisa, stolnog tenisa, boćanja i pikada, do šaha, košarke, trčanja i malog nogometa. Ove godine, prvi put, trebala je biti organizirana i egzbicijska utakmica u vaterpolu. Nažalost, loši vremenski uvjeti, odnosno kiša koja je u subotu bez prestanka padala, utjecali su i na održavanje sportskih natjecanja. Natjecanja u košarci i trčanju stoga nisu ni održana, a neki turniri nisu mogli biti odigrani do kraja. Predviđeno uzbudljivo odmjeravanje snaga u vaterpolu između Dubrovnika i Splita također se nije moglo održati, unatoč velikom trudu i volji predsjednika Odvjetničkog zbora Dubrovnik Ognjena Dabelića. Nadamo se da će sljedeće godine vremenski uvjeti biti bolji i da će se sva predviđena natjecanja i održati, kao što je to bilo na svim dosadašnjim Sportskim igrama.

Bez pobjednika tako su ostali natjecatelji u boćanju i tenisu, pa su ove Sportske igre posebne i po tome što Mate Matić nije na svečanom proglašenju podigao nijedan pokal. Već godinama popularno boćanje privuklo je mnogo zainteresiranih: za natjecanje su se prijavila čak 83 para, ali i to je natjecanje moralo biti prekinuto zbog kiše.

Više sreće imali su oni koji su se prijavili za natjecanje u sportovima koji su se održavali u zatvorenim prostorima: stolni tenis, pikado, šah i boćanje.

Odvjetnici nogometaši pokazali su zavidnu sportsku formu i kondiciju pa su sve predviđene utakmice na nogometnom turniru odigrane u samo jednom danu. U napetom finalu, pobjedu su na penale odnijeli Principali.

Loši vremenski uvjeti donijeli su i dobre stvari: sudionici Sportskih igara imali su na raspolaganju cijelu kišnu subotu za druženje u hotelu. Osim uz razgovor, pjesmu i druženje, mogli su se zabaviti i uz boćanje, pikado, stolni nogomet.

Posljednje večeri uručena su i priznanja najboljim natjecateljima u disciplinama koje su uspješno završene. Priznanja najboljima dodijelili su Maša Gluhinić, predsjednica OZ Zagreb, i Ognjen Dabelić, predsjednik OZ Dubrovnik.

Sljedeće sportske igre odvjetnika i odvjetničkih vježbenika trebale bi se održati u rujnu 2024. godine u Vodicama.

Rezultati 27. Sportskih igara odvjetnika i odvjetničkih vježbenika Hrvatske odvjetničke komore

STOLNI TENIS (Ž) – nastupilo je 12 igračica i 32 igrača

ZLATO **TANJA BOTA**, odvjetnica u Splitu
 SREBRO **IVANA DOBROVIĆ**, vježbenica u Čakovcu
 BRONCA **TEA ŠULENTIĆ**, odvjetnica u Zagrebu

STOLNI TENIS (M)

ZLATO **MARKO PETKOVIĆ**, odvjetnik u Šibeniku
 SREBRO **ANTE GALEŠIĆ**, odvjetnik u Zadru
 BRONCA **NIKOLA BADOVINAC**, odvjetnik u Zagrebu

PIKADO (Ž) - nastupilo je 25 igračica i 45 igrača

ZLATO **MILICA TIMARAC**, odvjetnica u Sisku
 SREBRO **ANA VRSALJKO METELKO**, odvjetnica u Zagrebu
 BRONCA **ZRINKA ŽUŽUL**, odvjetnica u Zagrebu i **TEA PAŠALIĆ**, vježbenica u Zagrebu

PIKADO (M)

ZLATO **ALEN IVKOVIĆ**, odvjetnik u Rijeci
 SREBRO **DOMAGOJ VLAŠIĆ**, vježbenik u Zagrebu
 BRONCA **GORDAN ŠEGVIĆ**, vježbenik u Splitu

TENIS (Ž, do 45) – nastupilo je 7 igračica i 17 igrača u kategoriji do 45, a 3 igračice i 8 igrača u kategoriji 45 + godina

ZLATO **SRĐANA BARIŠIĆ**, odvjetnica u Zagrebu
SREBRO **TEA ŠULENTIĆ**, odvjetnica u Zagrebu
BRONCA **MARINA BEKAVAC**, vježbenica u Splitu

TENIS (Ž, 45+)

ZLATO **MAŠA GLUHINIĆ**, odvjetnica u Zagrebu
SREBRO **IVA ZLATIĆ**, odvjetnica u Karlovcu
BRONCA **MONJA MATIĆ**, odvjetnica u Zagrebu

U konkurenciji igrača zbog lošeg vremena nisu odigrana finala, kao ni mečevi za treće mjesto

TENIS (M, do 45)

FINALE: **DOMINIK GLAVINA**, odvjetnik u Zagrebu –
TOMISLAV BARIŠIĆ, odvjetnik u Zagrebu
ZA TREĆE MJESTO:
MARKO PETKOVIĆ, odvjetnik u Šibeniku –
MARIJAN BELČIĆ, odvjetnik u Osijeku

TENIS (M, 45+)

FINALE: **MATE MATIĆ**, odvjetnik u Zagrebu –
ANDRIJA BAGARIĆ odvjetnik u Zagrebu
ZA TREĆE MJESTO:
HRVOJE KALAUZ odvjetnik u Zagrebu –
SILVIJE ČIPČIĆ BRAGADIN odvjetnik u Zagrebu

ŠAH – nastupilo je ukupno 18 igračica/igrača

ZLATO **JANKO HAVAŠ**, odvjetnik u Zagrebu
SREBRO **IVAN Kobaš**, odvjetnik u Zagrebu
BRONCA **DALIA KANCELJAK**, odvjetnica u Rijeci

BOĆANJE

U boćanju su nastupila 83 para. Prije lošeg vremena odigrana su pretkola, 32/1 finala, te nekoliko utakmica 16/1 finala

KOŠARKA (M)

U košarci su bile prijavljene 4 momčadi. Natjecanje, koje se trebalo igrati u subotu, 23. rujna, nije ni počelo zbog lošeg vremena

MALI NOGOMET (M) - nastupilo je 8 momčadi

ZLATO **PRINCIPALI**
SREBRO **ADVOCATUS**
BRONCA **SPLIT HŽV**

**Ukupni je pobjednik 27. Sportskih igara odvjetnika i odvjetničkih vježbenika
Odvjetnički zbor Zagreb**

Donacija Hrvatske odvjetničke komore u Bolu uručena udruzi Brački pupoljci

Za vrijeme održavanja 27. Sportskih igara odvjetnika i odvjetničkih vježbenika HOK-a u Bolu na Braču, predstavnici HOK-a uručili su donaciju udruzi Brački pupoljci, koja se brine o 94 djece s poteškoćama u razvoju na otoku Braču.

Donaciju, vrijednu dvije tisuće eura, predsjednici udruge Mirjani Nižetić uručili su u Bolu dopredsjednik i glavna tajnica Hrvatske odvjetničke komore, Mario Janković i Iva Markotić Bagarić. Donacija se sastoji od interaktivnih, višenamjenskih vježbenica te drugoga didaktičkog materijala koje su osmislili i izradili hrvatski terapeuti koji i sami rade s djecom s teškoćama u razvoju.

Udruga Brački pupoljci jedina je institucija na otoku Braču koja nudi socijalne usluge djeci s teškoćama u razvoju,

pruža podršku obiteljima pomoću obiteljskoga savjetovanja, pomaže da djeca brže i lakše dolaze do potrebnih terapija i usvajaju znanja potrebna za integraciju u redovne škole i vrtiće. Članovima ove udruge potpuno su besplatno dostupne usluge logopeda, defektologa, fizioterapeuta, senzornog terapeuta i ortopedologa te izvanškolske aktivnosti i radionice.

Udruga Brački pupoljci ima 94 štićenika iz svih općina na otoku Braču, različite dobi i poteškoća. Poslove u udruzi volonterski obavljaju roditelji djece članova udruge.

Zahvaljujući radu ove udruge, roditelji djece s poteškoćama u razvoju mogu ostati na otoku Braču, jer djeca pohađaju školu i dobivaju potrebnu terapiju.

Kako je kazala predsjednica udruge Mirjana Nižetić, ova donacija pomoći će djeci u njihovu daljnjem razvoju i olakšati učenje koje će uz interaktivne vježbenice biti još zanimljivije.

.....
Piše:
Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

Smještajni uvjeti u penalnim ustanovama – sudska zaštita zatvorenika

.....
Piše:
Ivana Đuras,
dipl. iur.,
Viša savjetnica,
Ustavni sud RH
.....

Uvod u problematiku „uvjeta u zatvoru“

Nečovječni i ponižavajući uvjeti u zatvoru mogu biti jedna od osnova podnošenja tužbe protiv odgovorne države radi naknade štete koju zatvorenik/osuđenik trpi zbog nečovječnih i ponižavajućih uvjeta smještaja u zatvorskim jedinicama te se nakon utvrđivanja da je zbog takvih uvjeta boravka nastupila šteta koja se može podvesti pod članke 23. i 25. Ustava odnosno članak 3. Konvencije tužitelju određuje pravična naknada. Spomenute odredbe Ustava i Konvencije zabranjuju zlostavljanje, propisujući da nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja, da se sa svakim uhićenikom i osuđenikom mora postupati čovječno i poštivati njegovo dostojanstvo te da nitko ne smije biti podvrgnut mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

U recentnoj presudi Europski sud za ljudska prava u predmetu *Huber protiv Hrvatske*¹ ponovio je svoju praksu, već primijenjenu na glasovitim predmetima *Muršić i Ulemek*, koji će poslije biti detaljnije prikazani, ponavljajući da „izraziti nedostatak osobnog prostora u zatvorskoj ćeliji ima veliku težinu kao čimbenik koji je potrebno uzeti u obzir u svrhu utvrđivanja jesu li opisani uvjeti izdržavanja zatvorske kazne ‘ponižavajući’ sa stajališta članka 3. i mogu li

dovesti do povrede i kad se razmatraju zasebno i u vezi s drugim nedostacima”.

Zakonodavni i ustavni okvir prava zatvorenika

Tužiteljima koji nisu zadovoljni sudskom zaštitom njihova prava na zabranu zlostavljanja u penalnoj ustanovi ostaje i mogućnost podnošenja ustavne tužbe. Ustavni sud ponajprije provjerava dopuštenost ustavne tužbe, odnosno je li podnositelj ustavne tužbe prije nego što se obratio Ustavnom sudu iscrpio pravni put koji propisuje Zakon o izvršavanju kazne zatvora prije korištenja kompenzatornog pravnog sredstva, odnosno tužbe za naknadu štete zbog uvjeta u zatvoru (je li koristio preventivno sredstvo za neprimjerene uvjete u zatvoru sukladno Zakonu o izvršenju kazne zatvora, dalje: ZIKZ), te ako je takav pravni put iscrpljen, pristupit će se ocjeni osnovanosti navoda iz ustavne tužbe. Pritom je Ustavni sud u odluci broj: U-III-3047/2019 od 29. ožujka 2022. zauzeo stajalište da od podnositelja koji prije 10. rujna 2020. nisu pravilno iscrpili pravni put neće za dopuštenost ustavne tužbe zahtijevati da su prije podnošenja tužbe za naknadu štete zbog uvjeta u zatvoru kao kompenzatornog pravnog sredstva koristili preventivno pravno sredstvo na temelju ZIKZ-a, zbog predvidljivosti norme (v. točke 14. do 20. navedene odluke Ustavnog suda).

Za procjenu usklađenosti s člancima 23. i 25. Ustava i člankom 3. Konvencije

¹ *Huber protiv Hrvatske*, presuda, 7. srpnja 2022., Zahtjev br. 39571/16

promatrati se mogu brojni aspekti uvjeta u penalnim ustanovama – prenapučenost, pristup vježbi na otvorenom, prirodno svjetlo ili zrak, dostupnost ventilacije, prikladnost grijanja, mogućnost privatne uporabe nužnika i sukladnost s osnovnim higijenskim zahtjevima, zdravstvena zaštita, uvjeti smještaja za nepušače, adekvatna prehrana i higijena zatvorenika, čistoća zatvorskog prostora te posteljine i odjeće zatvorenika, kao i telefonski kontakti s obitelji te posjećivanje. Tijekom ustavnosudskog postupka podatke o navedenom daje ona penalna ustanova ili njezin pripadajući specijalizirani dio (npr. to može biti i centar za dijagnostiku ili bolnica za osobe lišene slobode) u odnosu na koju je zatvorenik podnosio pritužbe na uvjete boravka, potom pokrenuo parnični postupak i podnio ustavnu tužbu.

Razvoj prakse Ustavnog suda u vezi s pitanjem dopuštenosti ustavnih tužbi

Prije nego što pokrene postupak razmatranja navoda ustavne tužbe i donese ocjenu o njezinoj osnovanosti, Ustavni sud ispituje dopuštenost ustavne tužbe, odnosno provjerava jesu li u konkretnom slučaju bili ispunjeni uvjeti za podnošenje ustavne tužbe u vezi s naknadom štete zbog uvjeta u zatvoru. Drugim riječima, Ustavni sud najprije će provjeriti je li podnositelj ustavne tužbe iscrpio pravni put, sukladno članku 62. Ustavnog zakona koji propisuje da se ustavna tužba može podnijeti tek nakon što je iscrpljen drugi dopušten pravni put.

Ustavni sud je u odluci broj: U-III-5725/2016 od 19. prosinca 2017.² zauzeo stajalište da je moguće podnošenje tužbe za naknadu štete zbog uvjeta u zatvoru i bez prethodnog korištenja preventivnih pravnih sredstava iz ZIKZ-a, ocjenjujući pritom da su redovni sudovi odbijanjem tužbenog zahtjeva

za naknadu neimovinske štete protiv Republike Hrvatske propustili na djelotvoran način zaštititi ustavno pravo podnositelja da zatvorsku kaznu izdržava u uvjetima koji su propisani mjerodavnim standardima, zbog čega je utvrdio da je na štetu podnositelja ustavne tužbe povrijeđeno ustavno pravo iz članka 25. stavka 1. Ustava u proceduralnom aspektu. Navedeno stajalište Ustavni sud je nastavno primjenjivao u većem broju svojih odluka.³

Promjena opisane prakse Ustavnog suda u vezi s dopuštenosti isticanja povrede članka 23. stavka 1. i članka 25. stavka 1. Ustava u ustavnim tužbama donesena je rješenjem o odbacivanju ustavne tužbe 2020. godine⁴, u kojem je zauzeto stajalište da povredu navedenih ustavnih prava podnositelji koji nisu iskoristili preventivna pravna sredstva na temelju ZIKZ-a ne mogu isticati u ustavnoj tužbi podnesenoj u povodu pravomoćne presude za naknadu štete zbog uvjeta u zatvoru, kao kompenzatornog pravnog sredstva. Stoga je potrebno da podnositelji i prije podnošenja tužbe za naknadu štete redovnom sudu iskoriste propisana sredstva predviđena ZIKZ-om i to u odnosu na svaku penalnu ustanovu u kojoj su kao zatvorenici boravili dulje od trideset dana, što Ustavni sud decidirano navodi kao zahtjev u svojim odlukama i rješenjima.⁵

Međutim, važno je istaknuti da u slučaju neuspješnosti u korištenju preventivnih pravnih sredstava iz ZIKZ-a zatvorenik treba podnijeti ustavnu tužbu na temelju članaka 23. i 25. Ustava

³ Odluke broj: U-III-2388/2015 od 26. veljače 2018., U-III-6229/2016, U-III-4780/2017, U-III-4719/2017 i U-III-6228/2016 od 14. veljače 2019., U-III-63/2018 i U-III-5261/2016 od 16. srpnja 2019., objava – www.usud.hr

⁴ Rješenje broj: U-III-2757/2018 od 4. veljače 2020., objava – Narodne novine (NN) broj 26/20.

⁵ Odluke i rješenja broj: U-III-1655/2018 od 30. travnja 2020. i broj: U-III-203/2020 od 15. listopada 2020., objava – www.usud.hr

² Objava – Narodne novine (NN) broj 8/18

prije podnošenja tužbe za naknadu štete zbog neprimjerenih uvjeta u zatvoru⁶, jer Ustavni sud u suprotnom neće meritorno ocjenjivati ustavnu tužbu u dijelu koji se odnosi na prigovore koji se tiču uvjeta u zatvoru podnesenu u povodu presude parničnog suda radi naknade štete.⁷

Kako bi ustavna tužba bila učinkovito pravno sredstvo zaštite temeljnih ljudskih prava i sloboda, praksa Ustavnog suda u vezi s određenim pitanjima, pa tako i u vezi s pitanjem ustavne tužbe kao pravnog sredstva za uvjete lišenja slobode, mora biti predvidljiva. Predvidljivost sudske prakse predmnijeva postojanje određenog razdoblja koje se proteže nakon donošenja neke važne odluke kojom se mijenja ili ustanovljuje određena praksa u konkretiziranim pravnim pitanjima pa zbog nepostojanja tog razdoblja „prilagodbe“ i upoznavanja s novom začetom praksom i stajalištima sudova može doći do retroaktivnosti koja nepovoljno, a bez krivnje podnositelja, može utjecati na njegov predmet. U prethodno spomenutom slučaju, a nakon objave rješenja broj: U-III-2757/2018, kojim je uvedena promjena prakse, nije postojalo to prijelazno razdoblje od šest mjeseci protekom kojega se može smatrati da je „javnost djelotvorno svjesna domaće odluke koja je uspostavila pravno sredstvo i da su osobe kojih se to tiče sposobne i obvezne koristiti ga“ (ESLJP navedeno utvrđuje u odluci Janković i dr. protiv Hrvatske, br. 23244/16 i dr. od 21. rujna 2021., § 58. – 63.).

Odlučivanje Ustavnog suda

Ustavni sud prilikom ocjene opravdanosti i osnovanosti ustavne tužbe u odnosu na uvjete boravka u penalnim ustanovama izgradio je načelna stajališta pozivajući se na odluke ESLJP-a u

predmetima Labita protiv Italije⁸, Lonić protiv Hrvatske⁹ te Muršić protiv Hrvatske¹⁰ i Aden Ahmed protiv Malte¹¹. Sažeto, načelnim stajalištima potpuno se zabranjuje mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje neovisno o okolnostima i ponašanju žrtve, što proizlazi iz članaka 23. i 25. Ustava te članka 3. Konvencije. Da bi trpljenje i poniženje koji su povezani s nekim oblikom kažnjavanja mogli doći u domašaj navedenih odredaba Ustava odnosno Konvencije, moraju nadilaziti stupanj trpljenja ili poniženja koji je u takvim slučajevima neizbježan. Međutim, država je dužna osigurati provedbu ovih mjera u uvjetima u kojima se poštuje ljudsko dostojanstvo i u kojima način i metoda izvršenja mjere ne izlažu osobu nad kojom se primjenjuju takvoj nelagodi ili trpljenju čiji bi intenzitet prelazio neizbježnu razinu, inherentnu lišenju slobode i boravku u zatvoru¹²; kod predmeta o navodnim neprikladnim uvjetima u zatvoru „ne može se strogo primjenjivati načelo *affirmanti incumbit probatio* (onaj koji nešto navodi mora dokazati taj navod), jer u takvim slučajevima samo državna tijela imaju pristup informacijama kojima se mogu potvrditi ili pobiti navodi o neprikladnim zatvorskim uvjetima. Stoga bi se podnositelji zahtjeva mogli suočiti s poteškoćama u dokazivanju prigovora povezanog s uvjetima u zatvoru. Unatoč tome, od podnositelja se ipak očekuje da dostave detaljan opis činjenica na koje prigravljaju i da pruže u najvećoj mogućoj mjeri

⁶ Odluka i rješenje broj: U-III-3824/2019 od 21. listopada 2020., objava – www.usud.hr

⁷ Tako u odluci i rješenju broj: U-III-1267/2017 od 15. srpnja 2021., objava – www.usud.hr

⁸ [Vv], zahtjev br. 26772/95, § 119., presuda od 6. travnja 2000.

⁹ Zahtjev br. 8067/12, § 67., presuda od 4. prosinca 2014. i § 71.

¹⁰ [Vv], zahtjev br. 7334/13, §§ 136. – 141.

¹¹ Zahtjev br. 55352/18, § 88., presuda od 23. srpnja 2013.

¹² Vidi odluke Ustavnog suda broj: U-III-Bi-890/2012 od 4. svibnja 2016. – Narodne novine (NN) broj 54/16.; U-III-5725/2016 od 19. prosinca 2017. – Narodne novine (NN) broj 8/18.

nekakve dokaze koji potkrepljuju njihove prigovore.”¹³ Važno je istaknuti da usvojena mjerodavna načela i standardi za ocjenu prenapučenosti zatvora izneseni u predmetu Muršić protiv Hrvatske, a koji zahtijevaju standard od 3 m² površine po zatvoreniku u prostoriji u kojoj boravi više zatvorenika, smatraju površinu prostorije koja je manja od 3 m² po zatvoreniku nedostatnim osobnim prostorom, što u pravilu označava povredu članka 3. Konvencije, dok će se u slučajevima zatvorskih soba površine 3 – 4 m² osobnog prostora po zatvoreniku povreda članka 3. Konvencije utvrditi samo ako je prostorni čimbenik povezan s drugim aspektima neodgovarajućih fizičkih uvjeta boravka u zatvoru koji se odnose na pristup vježbama na otvorenom, prirodnom svjetlu i zraku, dostupnost ventilacije, prikladnost sobne temperature, mogućnost privatnog korištenja nužnika te usklađenost s osnovnim zdravstvenim i higijenskim zahtjevima. Za ocjenu prikladnosti uvjeta boravka u zatvoru kada je riječ o zatvorskoj prostoriji s više od 4 m² osobnog prostora u kojem boravi više zatvorenika koji pitanje osobnog prostora ne ističu, ispitivat će se ostali aspekti fizičkih uvjeta u zatvoru.

Povredu članka 3. Konvencije moguće je otkloniti ako penalna ustanova kumulativno osigurava da su smanjenja potrebnog minimalnog osobnog prostora od 3 m² kratka, povremena i minimalna, da su takva smanjenja popraćena dovoljnom slobodom kretanja izvan sobe i prikladnim aktivnostima izvan sobe te da je podnositelj zahtjeva smješten u ustanovi koja se, općenito gledano, smatra primjerenom ustanovom za lišenje slobode, kao i da ne postoje drugi otegotni aspekti uvjeta njegova boravka u zatvoru.

Odluke Europskog suda za ljudska prava

Neadekvatnost uvjeta u hrvatskim penalnim ustanovama potvrđena je u nedavno riješenima trima predmetima pred ESLJP-om¹⁴, u kojima je utvrđena povreda članka 3. Konvencije zbog neodgovarajućih uvjeta smještaja u zatvorima u Zagrebu i Varaždinu te u Kaznionici u Lepoglavi, gdje nedostatak osobnog prostora u ćelijskim prostorijama nije uspješno kompenziran mogućnošću slobodnog kretanja zatvorenika na odjelu izvan ćelije, slijedom čega su uvjeti smještaja utvrđeni neodgovarajućima. Naime, razdoblja u kojima su zatvorenici i ujedno podnositelji zahtjeva ESLJP-u raspolagali s manje od 3 m² osobnog prostora nisu bila povremena niti kratkotrajna, zbog čega je ESLJP podnositeljima dosudio naknadu za nematerijalnu štetu zbog povrede Konvencije.¹⁵

Prethodnice predmetima Hrnčić, Katanović & Mihovilović i Kopic najavile su smjer odlučivanja ESLJP-a već u predmetima Longin (2012.), Lonić (2014.), Muršić (2016.) i Ulemek (2019.) protiv Hrvatske, gdje se uz ostale istaknute povrede Konvencije odlučivalo i o uvjetima boravka podnositelja u zatvorima i eventualnim povredama članka 3. Konvencije.

Podnositelju zahtjeva Dženiju Longinu ESLJP je utvrdio da su uvjeti pritvora u kojem je boravio doveli do ponižavajućeg postupanja suprotnog članku 3. Konvencije, jer je u ćeliji u Zatvoru u Zagrebu imao osiguran životni prostor manji od 4 m², s obzirom na to da je zatvorsku ćeliju površine dvadesetak kvadratnih metara dijelio s barem šest

¹³ Vidi točku 23.3. odluke Ustavnog suda broj: U-III-3047/2019 od 29. ožujka 2022.

¹⁴ Hrnčić, Katanović & Mihovilović i Kopic, presude broj: 53563/16, 18208/19 i 16789/19 od 29. rujna 2022.

¹⁵ Ustavni sud je ustavne tužbe koje su prethodile postupku pred ESLJP-om odbio kao neosnovane, dok je u jednom slučaju ustavnu tužbu odbacio rješenjem jer je utvrđeno da ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.

prитворenika te da je podnositelj provodio 22 sata na dan u tako prenapučevoj ćeliji s namještajem od najmanje pet kreveta, stolom i stolicama, što je dodatno ograničilo prostor i kretanje. U takvoj ćeliji podnositelj je dobivao i obroke, koji su servirani preblizu otvorenog sanitarnog čvora unutar ćelije (oko jedan metar udaljenosti), što je nesporno utjecalo na higijenske i zdravstvene uvjete života u ćeliji, a navedena ograničenja nisu bila kompenzirana slobodom kretanja tijekom dana. ESLJP je uzeo u obzir i druge fizičke uvjete boravka u pritvorskoj ćeliji podnositelja, kao što su ventilacija prostorije, prirodno svjetlo i zrak, grijanje te sanitarni uvjeti. U ovom je slučaju ESLJP utvrdio da je kumulativan učinak boravka u pritvoru podnositelju stvarao osjećaje nelagode i manje vrijednosti, koji ga mogu poniziti i omalovažiti.

U predmetu Davora Lonića ESLJP je istaknuo generalni problem prenapučenosti hrvatskih zatvora, zbog čega su u konkretnom slučaju i pučki pravobranitelj te neka državna tijela, odgovarajući na njegove pritužbe, isticali problem prekapacitiranosti hrvatskih zatvorskih jedinica. U ovom je slučaju podnositelj zahtjeva bio smješten u ćeliju veličine 23,5 m² zajedno s još pet do sedam drugih osoba, slijedom čega je imao na raspolaganju nešto manje od 3 m² prostora tijekom pretežitog boravka u Zatvoru u Puli. Usto, prostor je realno smanjen zbog postojećeg namještaja – osam kreveta i osam ormara, što je prema mišljenju ESLJP-a dovoljno za jaku pretpostavku da uvjeti pritvora podnositelja zahtjeva nisu ispunjavali uvjete iz članka 3. Konvencije. Nadalje, podnositelj zahtjeva u opisanim je uvjetima boravio zatvoren 24 sata na dan, osim tijekom dva sata svakodnevnog gimnasticiranja, koristio je bocu umjesto toaleta te je tako ponižen i izvrgnut poruzi ostalih zatvorenika, što je zajedno s njegovim zdravstvenim stanjem kod podnositelja zahtjeva moralo pobuditi osjećaj tjeskobe ili podređenosti, jer je bio ponižavan

i podcjenjivan. Stoga je ESLJP ocijenio da su uvjeti pritvora podnositelja zahtjeva u Zatvoru u Puli od 10. rujna 2010. do 25. kolovoza 2011. predstavljali ponižavajuće postupanje koje je suprotno zahtjevima postavljenima člankom 3. Konvencije.

Na temelju činjenica utvrđenih u predmetu podnositelja zahtjeva Kristijana Muršića ESLJP je naveo da iako osobni prostor koji je imao podnositelj zahtjeva nije ispunjavao preporuku Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne¹⁶, nije našao da bi konkretno odstupanje samo po sebi opravdalo utvrđenje povrede članka 3. Konvencije. Naime, iako veličina ćelija u kojima je podnositelj zahtjeva bio smješten nisu uvijek bile dostatne, te da je tijekom boravka povremeno, ali ne i uzastopno, bio ograničen na nešto manje od 3 m² osobnog prostora (jedno razdoblje trajalo je zabrinjavajućih 27 dana), ESLJP je utvrdio da je podnositelju istovremeno bilo dopušteno kretati se slobodno izvan ćelije dnevno po tri sata, da je u ćeliji imao izravan izvor dnevnog svjetla i dotok svježeg zraka, kao i pristup pitkoj vodi, da je imao vlastiti krevet te mogućnost neometanog kretanja po ćeliji, a postojale su i dostupne aktivnosti izvan ćelije Zatvora u Bjelovaru – knjižnica i pristup rekreativnim sadržajima. U navedenim okolnostima ESLJP je utvrdio da uvjeti u zatvoru nisu dosegнули prag težine koji je potreban da bi se njegovi uvjeti u zatvoru okarakterizirali kao nečovječni ili ponižavajući u smislu članka 3. Konvencije.

Podnositelju Dušanu Ulemeku ESLJP je također utvrdio da sveukupni uvjeti boravka u zatvoru i liječenje koje je podnositelju zahtjeva pruženo u Kaznionici u Glini nisu uzrokovali nedaće ili teškoće intenziteta koji premašuje neizbježnu

¹⁶ The European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, točka 35. presude Velikog vijeća

razinu trpljenja koje je svojstveno lišenju slobode ili da, s obzirom na praktične zahtjeve boravka u zatvoru, njegovo zdravlje i dobrobit nisu bili primjereno zaštićeni, s obzirom na to da je tijekom većeg dijela boravka u Kaznionici u Glini imao 3,1 do 4,11 m², a zatim manje od 3 m² u posljednjih deset dana boravka u zatvoru, da mu je svakodnevno tijekom boravka u Kaznionici u Glini bilo dopušteno kretanje izvan sobe, osim u kratkom razdoblju (jedan sat) u kojem su sobe u novom dijelu zgrade bile zaključane, da je podnositelj zahtjeva redovito dobivao toaletne potrepštine, da mu je bilo dopušteno primiti pakete poslane izvan zatvora, da je hrana bila pod stalnim nadzorom, redovita i raznolika te da je podnositelj zahtjeva bio uključen u aktivnosti izvan sobe. ESLJP je utvrdio da je podnositelj zahtjeva imao dovoljnu slobodu kretanja jer soba nikada nije bila zaključana, da se bavio raznim aktivnostima vezanim za pripreme za njegovo puštanje na slobodu te da su sveukupni uvjeti u posebnoj sobi za puštanje na slobodu bili zadovoljavajući, zbog čega uvjeti boravka podnositelja zahtjeva u Kaznionici u Glini nisu bili u suprotnosti s člankom 3. Konvencije. Nadalje, ESLJP također nije našao da bi okolnosti smještanja i uvjeta boravka podnositelja zahtjeva u sobi za poseban tretman činile povredu članka 3. Konvencije i to stoga što je u tom razdoblju podnositelj zahtjeva bio odvojen od ostalih zatvorenika na temelju njegova vlastita zahtjeva za zaštitu od navodnih prijetnji drugih zatvorenika. Naime, prema sudskoj praksi ESLJP-a, ovu je mjeru činila samica u kojoj je podnositelj bio u potpunoj senzornoj i društvenoj izolaciji; međutim, navedena mjera, iako je podrazumijevala odvajanje podnositelja zahtjeva od opće zatvorske populacije, ispunila je postojanje učinkovite zaštite podnositelja zahtjeva. Tako niti okolnosti smještanja i uvjeta boravka podnositelja zahtjeva u sobi za poseban tretman nisu predstavljale povredu članka 3. Konvencije.

Zaključno

Ustavni sud je u svoje odluke implementirao pravnu stečevinu EU-a i pravnu praksu ESLJP-a te je postavio standarde procjene jesu li pojedini podnositelji ustavnih tužbi boravili u penalnim ustanovama u nečovječnim i ponižavajućim uvjetima kako bi potom, primjenom postavljenih načelnih stajališta na svaki konkretni slučaj, mogao utvrditi jesu li podnositelju povrijeđena prava iz članka 23. i 25. Ustava te članka 3. Konvencije.¹⁷ U izrekama odluka u kojima je Ustavni sud utvrdio postojanje povreda Ustava/Konvencije vezano za boravak zatvorenika u penalnim ustanovama ukidane su osporene odluke parničnih sudova i predmeti su vraćeni redovnim sudovima na ponovni postupak.

Tako su, najprije kroz praksu ESLJP-a koja je minuciozno razvila analizu i zaštitu članka 3. Konvencije, prema kojem se nitko ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni, osobe osuđene na zatvorsku kaznu postale fokus zaštite temeljnoga prava na ljudskost i čovječnost unutar zatvorskih zidina.

¹⁷ Recentne odluke Ustavnog suda u kojima je utvrđena povreda vezana uz uvjete u zatvoru, U-III-1192/2018 od studenoga 2020., U-III-3643/2018 od 25. lipnja 2020., U-III-1267/2017 od 15. srpnja 2021., U-III-221/2018 od 13. srpnja 2021., U-III-4209/2017 od 1. travnja 2021., U-III-2798/2016 od 17. rujna 2020., U-III-2774/2018 od 10. prosinca 2020., U-III-845/2018 od 26. studenoga 2020., U-III-4307/2018 i U-III-4308/2018 od 9. rujna 2020.

Posebna naknada za troškove prouzročene vjerovniku dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama

.....
Piše:
**Antonio
Marečić,**
mag. iur.
.....

U ugovornim odnosima između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, u slučaju zakašnjenja dužnika s ispunjenjem novčane obveze, osim zateznih kamata postoji zakonom propisana obveza dužnika na plaćanje posebne paušalne naknade vjerovniku u iznosu od 40 eura. Imajući na umu postojeću sudsku praksu u Republici Hrvatskoj, autor ovog članka zapaža kako vjerovnici nemaju praksu potraživati tu naknadu. Stoga je korisno upozoriti na relevantne propise koji uređuju tu naknadu, uz osvrt na sudsku praksu i dvojbe koje su se pojavile, a poglavito pred Sudom Europske unije.

1. Uvod

U slučaju zakašnjenja dužnika s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama, u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Narodne novine br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 78/15, 71/15 i 114/22 – u nastavku teksta: ZFPPN), vjerovnik ima pravo na kamate za kašnjenje, ali i pravo na posebnu naknadu za troškove prouzročene dužnikovom zakašnjenjem.

Naime, pravo vjerovnika na posebnu naknadu za troškove koji su mu prouzročeni dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama propisano je odredbom čl. 13. ZFPPN-a. Riječ je o pravnoj normi koja je unesena u naše zakonodavstvo kao posljedica implementacije Direktive 2011/07/EU Europskog parlamenta i Vijeća od dana 16. veljače 2011. o suzbijanju zakašnjenja s plaćanjem u trgovačkim ugovorima (u nastavku teksta: Direktiva 2011/7).

2. Područje primjene

U uvodnim izjavama Direktive 2011/7 navedeno je sljedeće:

- Područje primjene ove Direktive trebalo bi biti ograničeno na plaćanja koja se izvršavaju kao naknada za poslovne transakcije. Ova Direktiva ne bi trebala uređivati transakcije s potrošačima, kamate vezane uz ostala plaćanja, primjerice plaćanja prema pravu primjenjivom na čekove i mjenice ili plaćanja koja se izvršavaju kao naknada štete uključujući plaćanja osiguravajućih društava. Nadalje, države članice trebale bi moći isključiti dugovanja koja podliježu stečajnim postupcima uključujući

postupke čiji je cilj restrukturiranje duga (8).

- Ova bi Direktiva trebala urediti sve poslovne transakcije bez obzira na to jesu li one izvršene između privatnih ili javnih poduzeća odnosno između poduzeća i tijela javne vlasti, s obzirom na znatan opseg plaćanja tijela javne vlasti prema poduzećima. Ona stoga treba također urediti sve poslovne transakcije između glavnih ugovaratelja i njihovih dobavljača i podugovaratelja (9).
- Isporuka robe i pružanje usluga uz naknadu na koju se primjenjuje ova Direktiva također trebaju uključivati osmišljavanje i izvršavanje javnih i građevinskih radova. (11).

Jednako tako, i odredbom čl. 1. t. 2. u vezi s čl. 10.a ZFPPN-a propisano je da taj zakon uređuje rokove ispunjenja novčanih obveza i pravne posljedice zakašnjenja s ispunjenjem novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze (osim kada je riječ o novčanim obvezama koje su obuhvaćene postupcima koji se vode na temelju odredbi ZFPPN-a i Stečajnog zakona).

Dalje, Direktiva 2011/7 u članku 2. daje definicije pojedinih pojmova koji su implementirani u ZFPPN, od kojih za potrebe ove teme izdvajamo sljedeće:

- poslovne transakcije jesu transakcije između poduzetnika ili između poduzetnika i osoba javnog prava koje rezultiraju dobavom robe ili pružanjem usluga za novčanu naknadu (čl. 3. t. 16. ZFPPN-a)
- poduzetnik je fizička i pravna osoba koja samostalno obavlja gospodarsku ili profesionalnu djelatnost radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi (čl. 3. t. 1. ZFPPN-a)
- osobe javnog prava jesu javni naručitelji, kako su uređeni propisima o

javnoj nabavi, i sektorski naručitelji, kako su uređeni propisima o javnoj nabavi, osim trgovačkih društava koja odgovaraju definiciji poduzetnika (čl. 3. t. 2. ZFPPN-a)

- zakašnjenje s plaćanjem označava plaćanje koje nije izvršeno u roku predviđenom ugovorom ili zakonom (čl. 3. t. 17. ZFPPN-a).

U svjetlu svega navedenog, pravo na posebnu naknadu iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a nema svaki vjerovnik u slučaju dužnikova zakašnjenja s ispunjenjem novčane obveze za isporučenu mu robu ili uslugu, neovisno o tome o kojoj je vrsti ugovora riječ, već samo u slučaju zakašnjenja s ispunjenjem novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze.

Govoreći o području primjene Direktive 2011/7, pred Sudom Europske unije u predmetu poslovnog broja C-256/15, a povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je podnio Vrhovni sud u Sloveniji, pojavilo se pitanje može li se obrtnik smatrati „poduzetnikom“, kao i pitanje je li transakcija koju je obrtnik zaključio s trećom osobom „poslovna transakcija“ ako se ta transakcija odnosi na gospodarsku djelatnost iako nije obuhvaćena djelatnostima iz dozvole za obavljanje obrta. Naime, u slučaju koji se pojavio pred slovenskim sudom obrtnik kojemu je izdana obrtnica za obavljanje poduzetničke djelatnosti tokarenja mehaničkih dijelova i varenja, sklopio je s udrugom ugovor na temelju kojega je toj udruzi dana u najam cisterna za prijevoz vode tijekom sušnog razdoblja, dok su prema tada važećem Zakonu o obrtu fizičke osobe morale za obavljanje gospodarske djelatnosti u svojstvu obrtnika imati dozvolu koju izdaje nadležno tijelo u kojoj se navodi djelatnost za koju se izdaje¹.

¹ Slično i u našem zakonodavstvu – čl. 27. Zakona o obrtu, Narodne novine (NN) br. 143/13, 127/19, 41/20, prema kojem obrtnik može

Sud Europske unije u tom je predmetu odgovorio da se fizička osoba kojoj je izdana dozvola za obavljanje djelatnosti u svojstvu samostalnog obrtnika mora smatrati „poduzetnikom”, a transakcija koju on zaključuje mora se smatrati „poslovnom transakcijom” kada transakcija, iako nije obuhvaćena djelatnostima iz navedene dozvole, ulazi u okvir obavljanja strukturirane i trajne neovisne gospodarske ili profesionalne djelatnosti, što je na nacionalnom sudu da utvrdi. Naime, Sud Europske unije navodi da je potrebno da osoba postupa kao subjekt koji neovisno obavlja gospodarsku ili profesionalnu djelatnost. Taj zahtjev podrazumijeva da navedena osoba, neovisno o pravnom obliku i statusu koji ima u nacionalnom pravu, obavlja tu djelatnost na strukturiran i trajan način te da ta aktivnost ne bude ograničena na specifičnu i izoliranu uslugu i da odnosna transakcija ulazi u okvir navedene djelatnosti. Osim toga, predmetna djelatnost ne mora nužno biti glavna gospodarska ili profesionalna djelatnost odnosne osobe ili biti povezana s tom djelatnošću, a da bi se osoba kvalificirala kao poduzetnik, neovisno o tome jesu li nadležna nacionalna tijela izdala dozvolu za obavljanje odnosne djelatnosti. Stoga Sud Europske unije zaključuje da se u nacionalnom sustavu, u kojemu je obavljanje gospodarske ili profesionalne djelatnosti od strane fizičke osobe u svojstvu samostalnog obrtnika ili poduzetnika uvjetovano izdavanjem dozvole, fizička osoba kojoj je takva dozvola izdana ne može isključiti iz pojma „poduzetnik”, a transakcije koje zaključi ne mogu se isključiti iz pojma „poslovne transakcije” samo zato što se te transakcije ne odnose na neovisnu

obavljati samo one obrte koji su obuhvaćeni obrtnicom, odnosno povlasnicom ako se radi o povlaštenom obrtu, kao i druge djelatnosti koje služe obavljanju obrta koji je obuhvaćen obrtnicom ili se uobičajeno obavljaju uz obrt obuhvaćen obrtnicom, ako se obavljaju u manjem opsegu, odnosno ako ne predstavljaju pretežiti dio obrta

gospodarsku ili profesionalnu djelatnost za koju je dozvola izdana ili ulaze u okvir neovisne gospodarske ili profesionalne djelatnosti koji je širi od okvira potonje djelatnosti.

Nadalje, u predmetu pred Sudom Europske unije poslovnog broja C-199/19, povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je podnio Općinski sud u Łódžu (Poljska), postavljeno je pitanje treba li transakcijama koje vode do isporuke robe odnosno pružanja usluga uz naknadu (poslovnim transakcijama), smatrati i ugovore čija se karakteristična činidba sastoji od ustupanja stvari na privremenu uporabu uz naknadu (npr. ugovore o zakupu ili ugovore o najmu). Iako bi se odgovor na to pitanje mogao zaključiti iz ranijeg predmeta poslovni broj C-256/15, u kojem se transakcija odnosila na najam cisterne, u ovom je predmetu Sud Europske unije razradio pretpostavke prema kojima se neka transakcija ima smatrati poslovnom transakcijom u smislu Direktive 2011/7. Tako je rečeno sljedeće. Odredba čl. 2. t. 1. Direktive 2011/7 propisuje dva uvjeta kako bi transakcija bila obuhvaćena pojmom „poslovna transakcija“ u smislu te odredbe. Prvo, ona mora biti izvršena između poduzeća ili između poduzeća i javnih tijela i, drugo, mora voditi do isporuke robe odnosno do pružanja usluga uz naknadu. Kad je riječ o drugom uvjetu navedenom u članku 2. točki 1. Direktive 2011/7, ona ne sadržava definiciju pojmova „isporuka robe” i „pružanje usluga” niti upućuje na pravo država članica za njihovu definiciju. U tim okolnostima te pojmove u cijeloj Uniji treba tumačiti autonomno i ujednačeno s obzirom na zahtjeve za ujednačenu primjenu prava Unije u vezi s načelom jednakosti. Ti pojmovi tako predstavljaju autonomne pojmove prava Unije čiji se doseg ne može odrediti upućivanjem na poznate pojmove u pravu država članica ili klasifikacije izvršene na nacionalnoj razini, nego se u obzir mora uzeti tekst, kontekst i cilj odredbe u kojoj se nalaze. Stoga pojmove

„isporuka robe” i „pružanje usluga”, kao i onaj „poslovne transakcije” iz čl. 2. t. 1. Direktive 2011/7, treba tumačiti s obzirom na odredbe Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u nastavku teksta: UFEU), a kojima se u čl. 34., 56. i 57. utvrđuje slobodno kretanje robe i usluga, kao i s obzirom na sudsku praksu Suda koja tumači te temeljne slobode. Kad je riječ o tome, valja podsjetiti na to da se, u skladu s čl. 57. UFEU-a, „uslugama” smatraju one usluge koje se uobičajeno obavljaju uz naknadu, u mjeri u kojoj nisu uređene odredbama koje se odnose na slobodu kretanja robe, kapitala i osoba. Drugi podstavak tog članka navodi, kao primjere, određene djelatnosti koje su obuhvaćene pojmom „usluge”, među kojima i djelatnosti komercijalne naravi. Iz toga slijedi da je pojam „usluge” u UFEU-u široko definiran, i to tako da obuhvaća bilo koju uslugu koja nije obuhvaćena drugim temeljnim slobodama, kako nijedna gospodarska aktivnost ne bi ostala izvan područja primjene temeljnih sloboda (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2006., *Fidium Finanz*, C-452/04, EU:C:2006:631, t. 32.). Uzimajući u obzir tu široku definiciju pojma „usluge” iz čl. 57. UFEU-a, kako ju je protumačio Sud, ugovor o zakupu ili najmu čija se karakteristična činidba sastoji od ustupanja nekretnine uz naknadu, ali bez prijenosa vlasništva, kako bi se upotrebljavala na određeno ili neodređeno razdoblje, poput ugovora o zakupu poslovnog prostora, podrazumijeva pružanje „usluge” u smislu čl. 57. UFEU-a. Prema tome, transakcija koja je izvršena u okviru takvog ugovora može dovesti do „pružanja usluga” u smislu čl. 2. t. 1. Direktive 2011/7. Zaključno, na postavljeno pitanje odgovoreno je da ugovor čija se karakteristična činidba sastoji od ustupanja nekretnine na privremenu uporabu uz naknadu, poput ugovora o zakupu poslovnog prostora, jest poslovna transakcija koja dovodi do pružanja usluga u smislu te odredbe, pod uvjetom da je ta transakcija izvršena

između poduzeća ili između poduzeća i javnih vlasti.

3. Svrha posebne naknade iz odredbe čl. 13. ZFPPN-a

Prema čl. 6. st. 1. i 2. Direktive 2011/7, države članice osiguravaju da u slučajevima kad se zaračuna kamata na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama u skladu s čl. 3. ili 4., vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika fiksni iznos od najmanje 40 eura. Države članice osiguravaju da fiksni iznos bude potraživan bez potrebe slanja požurnice, kao naknada za vjerovnikove vlastite troškove naplate.

S obzirom na navedeno, odredbom čl. 13. ZFPPN-a propisano je da u poslovnim transakcijama između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, ako dužnik zakasni s ispunjenjem novčane obveze, vjerovnik ima pravo, bez ikakve daljnje opomene, na posebnu naknadu u iznosu od 40 eura (st. 1.). Na tu naknadu vjerovnik ima pravo bez obzira na to je li pretrpio kakvu štetu zbog dužnikovog zakašnjenja (st. 2.). Odredbe st. 1. i 2. tog članka ni na koji način ne umanjuju, ne ograničavaju niti isključuju pravo vjerovnika na naknadu štete, troškove postupka prisilne naplate i ostala prava koja mu pripadaju zbog dužnikovog zakašnjenja (st. 3.). Dakle, pravo na posebnu naknadu u iznosu od 40 eura vjerovnik ima na temelju samog zakona čim dužnik novčane obveze dođe u zakašnjenje, i to neovisno o visini glavnice.

Svrhu uvođenja takve fiksne naknade možemo naći u uvodnim izjavama Direktive 2011/7, u kojima je navedeno da je jedan od prioriteta Komunikacije Komisije od 26. studenog 2008., naslovljen „Plan europskoga gospodarskog oporavka”, smanjenje administrativnog opterećenja i promicanje poduzetništva, između ostalog, osiguravanjem da računi za robe i usluge, uključujući one malim i srednjim poduzećima, u načelu

budu plaćeni unutar mjesec dana radi smanjenja ograničenja likvidnosti. (7.) Zakašnjelo plaćanje povreda je ugovora koja je zbog niskih kamatnih stopa zaračunatih na zakašnjela plaćanja, odnosno njihova izostanka, i/ili zbog sporih postupaka naknade štete postala financijski privlačna dužnicima u većini država članica. Odlučan pomak prema kulturi ažurnog plaćanja, u kojoj bi se i isključivanje prava na zaračunavanje kamata smatralo posebno nepravednim ugovornim uvjetom ili postupanjem, nužan je kako bi se obrnuo taj trend i suzbilo zakašnjenje plaćanja. Takav pomak također treba uključivati uvođenje posebnih odredbi o razdobljima plaćanja i o naknađivanju pretrpljenih troškova vjerovnika, kao i odredbe da se, između ostalog, isključivanje prava na naknadu troškova naplate smatra posebno nepravednim (12). Pravedna naknada vjerovniku za troškove naplate pretrpljene zbog zakašnjelog plaćanja nužna je kako bi se suzbila zakašnjela plaćanja. Troškovi naplate također bi trebali uključivati naplatu administrativnih troškova i naknadu internih troškova pretrpljenih zbog zakašnjelog plaćanja, za koju Direktiva treba odrediti fiksni najniži iznos koji se može zbrajati s kamatom na zakašnjelo plaćanje. Svrha je naknade u obliku fiksnog iznosa ograničavanje administrativnih i internih troškova vezanih uz naplatu. (19).

Dakle, svrha uvođenja ove naknade jest suzbijanje zakašnjelih plaćanja u poslovnim transakcijama, odnosno potaknuti dužnike novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava, u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, na pravodobno ispunjenje.

4. Pravo na posebnu naknadu

Što se tiče samoga prava na isplatu posebne naknade u iznosu od 40 eura, kada su za to ispunjene pretpostavke u smislu odredbe čl. 13. ZFPPN-a, ne bi trebalo

biti nekih posebnih dvojbi. Tako je Višoki trgovački sud Republike Hrvatske u odluci poslovni broj PŽ-3558/17 od 10. siječnja 2019. potvrdio kao pravilno stajalište prvostupanjskog suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva za isplatom te naknade u skladu s odredbom čl. 13. st. 1. ZFPPN-a jer je dužnik zakasnio s ispunjenjem novčane obveze, a radilo se o poslovnoj transakciji između poduzetnika.

Doduše, u sudskoj praksi Suda Europske unije pojavilo se pitanje ima li vjerovnik u situaciji kada su u jednom te istom ugovoru predviđene uzastopne isporuke robe ili uzastopna pružanja usluga, pri čemu se za svaku isporuku robe odnosno za svaku pruženu uslugu mora platiti u određenom roku, pravo na minimalan fiksni iznos od 40 eura za svako zakašnjelo plaćanje. Na to pitanje Sud Europske unije odgovorio je potvrdno u predmetima poslovni broj C-585/20 od 20. listopada 2022., C-370/21 od 1. prosinca 2022. te C-419/21 od 1. prosinca 2022. Dakle, minimalni fiksni iznos od 40 eura na ime naknade vjerovniku za troškove naplate koji su nastali zbog dužnikova zakašnjelog plaćanja, dužnik duuguje za svaku poslovnu transakciju koja nije plaćena po dospijeću i koja je potvrđena u računu, uključujući slučajeve kada je taj račun, zajedno s drugim računima, podnesen u jedinstvenom zahtjevu u upravnom ili sudskom postupku.

U tim odlukama Sud Europske unije navodi da cilj odredbe čl. 6. st. 1. Direktive 2011/7 nije samo odvratanje od kašnjenja u plaćanju, sprječavajući da ona postanu financijski privlačna dužnicima zbog niskih kamatnih stopa zaračunatih u takvoj situaciji, odnosno njihova nepostojanja, nego i učinkovita zaštita vjerovnika od takvih kašnjenja, time što mu se osigurava što potpunija naknada troškova naplate koji su mu nastali. U tom smislu, činjenica da dužnik nakupi nekoliko zakašnjelih plaćanja uzastopnih isporuka robe ili uzastopnih pružanja usluga, u okviru izvršavanja jednog te istog ugovora, ne može imati za posljedicu

smanjenje minimalnog fiksnog iznosa koji se duhuje na ime naknade troškova naplate za svako zakašnjelo plaćanje na jedan jedinstveni fiksni iznos. Tim bi se smanjenjem, prije svega, oduzeo korisni učinak čl. 6. Direktive 2011/7, čiji je cilj, kao što je to već istaknuto, ne samo odvrćanje od tih kašnjenja u plaćanju, nego i da se tim iznosima nadoknade vjerovnikovi vlastiti troškovi naplate, pri čemu se ti troškovi povećavaju razmjerno broju plaćanja i iznosima koje dužnik ne plaća po dospijecu. Navedeno bi smanjenje bilo jednako tomu da se dužniku odobri odstupanje od prava na fiksni iznos iz čl. 6. st. 1. Direktive, a da to odstupanje nije opravdano nikakvim opravdanim razlogom u smislu čl. 7. st. 1. drugog podstavka točke (c) navedene direktive. Konačno, smanjenjem o kojem je riječ dužnika bi se oslobodilo dijela financijskog tereta koji proizlazi iz njegove obveze da, na ime svakog računa neplaćenog po dospijecu, plati fiksni iznos od 40 eura.

Daljnja dvojba pojavila se u praksi Suda Europske unije u vezi s odredbom čl. 7. Direktive 2011/7, kojom je propisano da države članice osiguravaju da ugovorni uvjet ili postupanje, vezani uz datum ili razdoblje plaćanja, kamatnu stopu na zakašnjelo plaćanje, odnosno, uz naknadu za troškove naplate, budu ili neizvršivi ili upotrijebljeni kao podloga za zahtjev za naknadu štete ako su posebno nepravedni prema vjerovniku (st. 1.). U tom smislu za ugovorni uvjet ili postupanje koje isključuje naknadu za troškove naplate, kao što je navedeno u čl. 6., pretpostavlja se da je posebno nepravedno (st. 3.). Imajući na umu navedeno, u ZFPPN-u je propisano da je ništetna odredba ugovora iz čl. 11. i čl. 12. tog Zakona, činidba ili praksa, kojom se isključuje, ograničava ili uvjetuje pravo vjerovnika na kamate za kašnjenje s plaćanjem ili pravo vjerovnika na posebnu naknadu iz čl. 13. st. 1. tog Zakona.²

Naime, Sudu Europske unije u predmetu poslovni broj C-555/14 postavljeno je pitanje treba li Direktivu 2011/7, a osobito njezin čl. 7. st. 2. i 3., tumačiti na način da joj je protivan nacionalni propis, kao što je onaj iz glavnog postupka koji vjerovniku dopušta da se odrekne kamata za zakašnjelo plaćanje i naknade za troškove naplate, u zamjenu za trenutnu isplatu glavnice dospjelih tražbina. U toj odluci rečeno je da je cilj čl. 7. st. 2. i 3. Direktive 2011/7 izbjeći to da odricanje od strane vjerovnika od kamata na zakašnjelo plaćanje ili od naknade za troškove naplate ne uslijedi već prilikom zaključenja ugovora, to jest u trenutku izvršavanja vjerovnikove slobode ugovaranja, kada postoji mogući rizik zlorabe te slobode od strane dužnika na štetu vjerovnika. Nasuprot tomu, kada su, kao u glavnom postupku, ispunjeni uvjeti predviđeni Direktivom 2011/7, te se može zahtijevati isplata kamata na zakašnjelo plaćanje i naknade za troškove naplate, vjerovnik – vodeći brigu o svojoj slobodi ugovaranja – mora biti slobodan odreći se iznosa dugovanih na ime tih kamata i naknade, osobito u zamjenu za trenutnu isplatu iznosa glavnice. Prema tome, na postavljeno pitanje odgovoreno je da je dopušteno da se vjerovnik odrekne kamata za zakašnjelo plaćanje i naknade za troškove naplate, u zamjenu za trenutnu isplatu glavnice dospjelih tražbina, pod uvjetom da je pristanak na takvo odricanje slobodno dan, što je dužan provjeriti nacionalni sud.

5. Pravo na zatezne kamate na posebnu naknadu

U praksi Visokog trgovačkog suda pojavilo se sporno pitanje ima li vjerovnik koji je utužio posebnu naknadu iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a, pravo na zatezne kamate u skladu s odredbom čl. 29. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 – u nastavku teksta: ZOO) kojom je propisano da dužnik koji zakasni s ispunjenjem

² Čl. 14. st. 1. ZFPPN-a

novčane obveze duguje, osim glavnice, i zatezne kamate.

U trenutku pisanja ovog članka, u sudskoj praksi prvostupanijskih trgovačkih sudova, koju potvrđuje sudska praksa Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, prevladava shvaćanje da vjerovnik nema pravo na zateznu kamatu na posebnu naknadu iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a. No, prije nego što se osvrnemo na tu sudsku praksu, potrebno je upozoriti da je autor ovog članka locirao dvije odluke Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske iz kojih proizlazi suprotno shvaćanje.

Naime, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske presudom poslovni broj PŽ-6511/2017 od 12. studenog 2019. potvrdio je presudu Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-1778/2015 od 5. rujna 2017. u točki 1. njegove izreke kojom je pak tuženiku naloženo platiti tužitelju iznos od 1.800,00 kn na ime posebne naknade iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a sa zateznim kamatama od 18. rujna 2015. do isplate. Jednako tako, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske presudom poslovni broj PŽ-4542/2021 od 13. prosinca 2021. potvrdio je presudu Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Povrv-1048/2020 od 16. lipnja 2021. u točki 1. njegove izreke kojom je pak tuženiku naloženo platiti tužitelju iznos od 297,00 kn na ime posebne naknade iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a sa zateznim kamatama od 22. ožujka 2019. do isplate. Iako se u tim odlukama Visoki trgovački sud Republike Hrvatske nije izričito izjasnio da vjerovnik ima pravo na zateznu kamatu na posebnu naknadu iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a, nedvojbeno je da su za tu zateznu kamatu presude prvostupanijskih sudova potvrđene (napominje se da drugostupanijski sud u granicama ispitivanja prvostupanijske presude pazi na primjenu materijalnog prava po službenoj dužnosti).

S druge strane, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u drugim dvjema odlukama, poslovni broj PŽ-3949/19

od 19. srpnja 2019. te PŽ-6369/18 od 30. travnja 2020., zauzeo je shvaćanje da je posebna naknada za troškove prouzročene vjerovniku dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama (čl. 13. st. 1. ZFPPN-a) poštena naknada vjerovnicima zbog dužnikova zakašnjenja s plaćanjem, pri čemu je ta naknada fiksni iznos koji vjerovnik može ili ne mora naplatiti svome dužniku za svaki račun ili drugi odgovarajući zahtjev za plaćanje i na koji se ne plaća porez, ali ni kamate. Na temelju koje je odredbe materijalnog prava zauzeto takvo pravno shvaćanje, nije navedeno, a niti je to razvidno iz obrazloženja navedenih presuda.

U trećoj odluci, poslovni broj PŽ-5278/2020 od 29. prosinca 2021., Visoki trgovački sud Republike Hrvatske proširuje svoje pravno shvaćanje te navodi da tužitelj nema pravo na zatezne kamate na posebnu naknadu jer to nije ona novčana obveza u smislu čl. 21. ZOO-a koja predstavlja činidbu iz ugovornog odnosa, nego posebno pravo ustanovljeno zakonom za koje nije propisan rok izvršenja da bi se moglo odrediti njegovo dospijeeće i slijedom toga i zakašnjenje u ispunjavanju novčanih obveza, za što je odredbom čl. 29. stavka 1. ZOO-a i članka 12.a ZFPPN-a propisana obveza plaćanja zateznih kamata.

Suprotno stajalištu Visokog trgovačkog suda, u pravnoj teoriji izneseno je shvaćanje da vjerovnik ima pravo zahtijevati i plaćanje zateznih kamata obračunatih na iznos paušalne naknade iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a ako dužnik padne u zakašnjenje s plaćanjem te paušalne naknade. „On u to zakašnjenje pada ako paušalna naknada nije plaćena vjerovniku o njezinu dospijeeću, tj. prvoga dana po isteku roka određenog za ispunjenje glavne novčane obveze. Budući da su zatezne kamate u hrvatskom pravu objektivna posljedica dužničkoga zakašnjenja s ispunjenjem bilo koje novčane obveze, vjerovnik ima pravo zahtijevati i

zatezne kamate koje teku na iznos neplaćene paušalne naknade.”³

Zaključak

U ugovornim odnosima između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, u slučaju zakašnjenja dužnika s ispunjenjem novčane obveze, osim zateznih kamata postoji zakonom propisana obveza dužnika na plaćanje posebne paušalne naknade vjerovniku u iznosu od 40 eura. Taj iznos od 40 eura duguje se za svaku poslovnu transakciju koja nije plaćena po dospelju i koja je potvrđena u računu, uključujući situacije kada je taj račun, zajedno s drugim računima, podnesen u jedinstvenom zahtjevu u upravnom ili sudskom postupku.

Iako svjedočimo velikom broju trgovačkih sporova u vezi s ispunjenjem novčane obveze za isporučenu robu, odnosno pruženu uslugu, što se tiče posebne naknade od 40 eura iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a, sudska praksa Visokog trgovačkog suda vrlo je siromašna, dok praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske, barem prema saznanju autora ovog članka, ne postoji.

Neka pitanja o pravu na posebnu naknadu iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a riješio je Sud Europske unije, no kao što

je izneseno u ovom članku, autor smatra da ostaje sporno pitanje prava na zateznu kamatu na tu naknadu. Naime, različita sudska praksa Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske postoji, kao što postoji različito shvaćanje pravne teorije, pa je sasvim moguće da će u skorije vrijeme u vezi s pitanjem prava na zateznu kamatu na posebnu naknadu iz odredbe čl. 13. st. 1. ZFPPN-a stav zauzeti i Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Pravni izvori:

- Direktiva 2011/07/EU Europskog parlamenta i Vijeća od dana 16. veljače 2011. o suzbijanju zakašnjenja s plaćanjem u trgovačkim ugovorima
- Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi – Narodne novine (NN) br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 78/15, 71/15, 114/22
- Zakona o obveznim odnosima – Narodne novine (NN) br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22
- Zakon o obrtu – Narodne novine (NN) br. 143/13, 127/19, 41/20

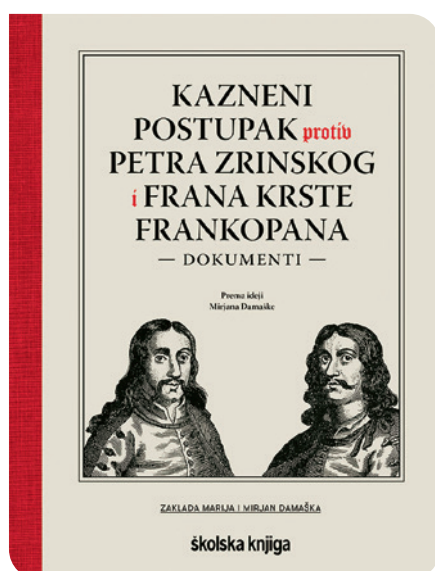
Literatura:

- Tot, I.: Posebna naknada za troškove prouzročene vjerovniku dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama (paušalna naknada troškova naplate), Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 41, br. 1, 2020., dostupno na https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=346002 (3. rujna 2020.).

³ Tot, I.: Posebna naknada za troškove prouzročene vjerovniku dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze u poslovnim transakcijama (paušalna naknada troškova naplate), Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 41, br. 1, 2020., str. 166., dostupno na https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=346002 (3. rujna 2020.).

Znanstvena monografija „Kazneni postupak protiv Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana – dokumenti“

.....
Pripremila:
Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

Znanstvena monografija „Kazneni postupak protiv Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana – dokumenti“ jedinstveno je djelo objavljeno 2023. godine u suizdanju Školske knjige i Zaklade Marija i Mirjan Damaška.

Ova monografija, nastala prema ideji i poticaju prof. emeritusa Mirjana Damaške, svjetski poznatog znanstvenika i stručnjaka za poredbeno kazneno pravo s počasnom titulom sterlinškoga profesora na Sveučilištu Yale u SAD-u, objedinjava 90 izvornih tekstova jednog od najvažnijih kaznenih postupaka u hrvatskoj povijesti.

U samoj su srži knjige prvi hrvatski prijevodi dokumenata sudskog postupka

koji se 1671. godine vodio u Beču protiv Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana. Dokumenti su pisani na njemačkom, latinskom i talijanskom jeziku, a zahvaljujući najsuvremenijim znanstvenim metodama, hrvatska javnost prvi put ima uvid u cjelovitu izvornu dokumentaciju, koja uključuje zapisnike sa suđenja, korespondenciju, molbe, odluke, presude i drugu građu pohranjenu u Austrijskom državnom arhivu u Beču. U prvom dijelu knjige prvi se put objavljuju prijevodi svih dokumenata, dok se u drugu dijelu knjige nalazi prijepis novopronađenih dokumenata.

Osim prijevoda i prijepisa dokumenata, vrijedan prilog ovoj znanstvenoj monografiji čini i šest bakroreza Cornelia Meyssensa s prikazima tijeka procesa i pogubljenja Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana. U knjizi se nalazi i izbor faksimila važnih izvornih dokumenata koji sadržavaju pisma, naputke, zapisnike ispitivanja te optužnice u procesu protiv Zrinskog i Frankopana.

Podloga knjige Akademijino je izdanje izvornika dokumenata vezanih za urotu hrvatskih velikaša Petra Zrinskog i Frane Krste Frankopana protiv bečkog dvora, koje je pripremio Franjo Rački sa suradnicima prije točno sto pedeset godina, točnije 1873. godine.

Ova znanstvena monografija prvi je znanstveni projekt koji je financirala Zaklada Marija i Mirjan Damaška.

Zakladu je 2014. godine osnovao profesor Damaška, koji se i na taj način želio odužiti Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Prvi projekt Zaklade, kako je to istaknuo sam profesor Damaška, rođen je kada je on u biblioteci rijetkih knjiga na Yaleu pronašao englesku knjigu iz 17. stoljeća o procesu protiv Nikole Zrinskoga i Frana Krste Frankopana. „Kad sam pak otkrio da su pravni aspekti tog procesa slabo proučeni, otkriće me ponukalo na prijedlog da Zaklada financira pravnu analizu kaznenog postupka protiv te dvojice velikana“, objasnio je.

Ovaj veliki projekt pravne analize procesa počeo je 2018. godine prevođenjem relevantnih dokumenata s njemačkog i latinskog na hrvatski jezik. Knjigu je uredila akademkinja Nella Lonze, a za veliki i zahtjevan posao prevođenja dokumenata zaslužne su dr. sc. Ivana Horbec (Hrvatski institut za povijest) s njemačkoga, doc. dr. sc. Maja Matasović (Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu) s latinskoga i Nella Lonza s talijanskoga jezika.

Dio dokumenata vezanih za slučaj hrvatskih velikaša objavio je prije točno

sto pedeset godina Franjo Rački, ali u toj su knjizi bili objavljeni samo prijevosi, a ne i prijevodi dokumenata.

Prevedeni dokumenti ne sadržavaju samo sudske spise nego i dokumente povezane s kaznenim postupkom, te će stoga ova znanstvena monografija biti zanimljiva i pravnicima i povjesničarima i dati im uvid u kazneni postupak protiv Zrinskog i Frankopana vođen „osebujnom kombinacijom procesnih formi prikladnih postupku kao istražnoj djelatnosti suda i procesnih formi prikladnih postupku kao sporu stranaka pred sudom. Drugim riječima, postupak se vodio kombinacijom inkvizitornih i akuzatornih procesnih formi.“

Znanstvena monografija ima gotovo 600 stranica i podijeljena je u nekoliko dijelova. U prvom dijelu, nakon uvodnih riječi profesora Hrvoja Sikirića i priređivačica monografije, objavljene su uvodne studije profesora Mirjana Damaške o tijeku postupka protiv Zrinskog i Frankopana. U središnjem su dijelu monografije prijevodi dokumenata, zatim slijedi prijepis izvornih dokumenata, bakrorezi Cornelisa Meyssensa te izbor faksimila izvornih dokumenata.

Knjiga „Odvjetnik svjedok vremena“ predstavljena u Hrvatskoj odvjetničkoj komori

.....
Piše:
Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

Knjiga „Odvjetnik svjedok vremena“, posvećena životu i pedeset godina dugoj odvjetničkoj karijeri Silvija Degena, predstavljena je u rujnu u Hrvatskoj odvjetničkoj komori.

Kako je tom prigodom kazala autorka knjige Rosie Kugli, ova svojevrsna autobiografija govori o „jednoj legendi koja je obilježila jednu epohu“ – o Silviju (Silveku) Degenu, koji nije samo svjedok svoga vremena već i vrlo aktivan sudionik svoga doba.

„Silvek je jedan od prvih odvjetnika koji je, uz nesporno veliko znanje, mogao i znao raditi i na svojem imidžu pa se tako govorilo da ako nisi bio kod Degena, nisi ni bio kod odvjetnika, a danas su, kao i u prošlosti, starije gospođe ili gospoda od svih odvjetnika najviše ili isključivo znali i čuli za gospona Degena. Tako je Silvek bio prvi i označio početak nekih kasnijih popularnosti odvjetnika i u javnosti, ne samo u stručnim krugovima. Odvjetnički vježbenici, ali i njihovi

roditelji, bili su ponosni što su dobili i odrađivali pripravnički staž kod gospo-
na Degen“, rekao je pozdravljajući na-
zočne predsjednik Hrvatske odvjetničke
komore Robert Travaš.

O Silviju Degen, njegovu životu i ka-
rijeri, govorili su njegovi prijatelji: bivši
hrvatski predsjednik Stjepan Mesić te
odvjetnici Veljko Miljević i Silvije Hra-
ste, jedan od inicijatora ovoga projekta.

„Čovjeku kada se nađe pred sudom,
ostaje samo odvjetnik, koji ne brani
zločin, već čovjeka. Silvek je uvijek bio
veliki stručnjak za savjest, a voljeli su
ga i zbog njegove duhovitosti, jer on ne
priča viceve, on ih stvara“, kazao je Stje-
pan Mesić.

„Ja sam zaista sretan što danas u Ko-
mori predstavljam ovu knjigu jer ja ne-
mam ništa drugo osim svoje profesije“,
rekao je Silvije Degen. „Odvjetništvo je
krasna ideja, a odvjetnik uvijek mora biti
čovjek. Odvjetnici ne smiju zaboraviti ni
važnost koju ima njihova odvjetnička
komora i moraju uvijek školovati svo-
je pripravnike“, nastavio je te zaključio
kako bi želio da knjiga o njegovoj karijeri
„ostane budućim generacijama“.

„Odvjetnik svjedok vremena“ obu-
hvaća pola stoljeća odvjetničke i društve-
ne djelatnosti Silvija Degen, odvjetnika
koji je svoj radni vijek posvetio pravu.
Čitatelji će moći pročitati i priče o naj-
zanimljivijim slučajevima iz bogate od-
vjetničke karijere Silvija Degen te dobiti

uvid u važnije slučajeve tijekom više od
polustoljetne odvjetničke prakse. Neki
od tih slučajeva, poput slučaja Andrije
Artukovića, Azema Vllasija ili Srđana
Mladana, dobili su svojedobno i veliku
medijsku pozornost, a sigurno će biti za-
nimljivi i danas.

„Mi odvjetnici smo doista ‘sluge isti-
ne’, čuvari ljudskih i društvenih vrijed-
nosti, a svojom djelatnošću pokušavamo
biti odrazom svega onoga što u stvarno-
sti oko sebe vidimo i čujemo. Da bismo
bili takvi, moramo biti doista samostal-
ni i neovisni u svome radu“, napisao je
Silvije Degen, sažimajući svoju viziju
odvjetništva.

Izbor iz aktualne sudske prakse

.....
 Pripremila:
Višnja Drenški
Lasan,
 odvjetnica u
 Zagrebu

1) Visoki kazneni sud Republike Hrvatske – I KŽ-167/2021-4

Neprava obnova kaznenog postupka

Pravomoćna presuda može se preinačiti i bez obnove kaznenog postupka (tzv. neprava obnova kaznenog postupka), ako se nakon pravomoćnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala presuda ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očito dovele do blaže osude.

Okolnosti poput onih da se okrivljenik oženio, dobio dvoje djece te loše zdravstveno stanje supruge nisu razlozi za obnovu postupka jer osuđujuća presuda uvijek sa sobom nosi negativne posljedice za osobu osuđenika i njegov obiteljski život.

Osuđenik u žalbi navodi kako su se nakon pravomoćnosti presude u njegovu slučaju pojavile nove okolnosti kojih nije bilo kada se izricala presuda, a koje bi očito dovele do blaže osude – čl. 498. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku – (Narodne novine br. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19 – u nastavku tekst: ZKP/08.), a to su: zaključenje braka 2019. godine, rođenje dvoje djece (2019. i 2020.) te zdravstvene prilike supruge M. D. (slabovidnost, s posljedicom radne nesposobnosti).

Odredbom članka 498. stavka 1. točke 4. ZKP/08. propisano je da se pravomoćna presuda može preinačiti i bez

obnove kaznenog postupka (tzv. neprava obnova kaznenog postupka), ako se nakon pravomoćnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala presuda ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očito dovele do blaže osude. Naime, ispravno je prvostupanjski sud u pobijanoj odluci utvrdio da nove okolnosti na koje se u zahtjevu poziva osuđenik A. D. ne bi dovele do blaže osude, uvjetne osude ili zamjene kazne radom za opće dobro, što je zakonska pretpostavka za obnovu kaznenog postupka na temelju citirane zakonske odredbe. U tom kontekstu ovaj drugostupanjski sud prihvaća zaključke prvostupanjskog suda, prema kojima osuđujuća presuda uvijek sa sobom nosi negativne posljedice za osobu osuđenika i njegov obiteljski život. Dakle, nove činjenice na koje se poziva osuđenik u svojem zahtjevu, a ponavlja ih i u žalbi, i prema ocjeni ovog žalbenog suda nemaju zakonom traženu kvalitetu očitosti koja bi dovela do blaže osude, pa ga je osnovano prvostupanjski sud kao neosnovan odbio.

2) Mišljenje nezavisne odvjetnice u predmetu C-261/22, GN (Razlog za odbijanje koji se temelji na najboljem interesu djeteta)

Belgijsko pravosudno tijelo izdalo je europski uhiđbeni nalog (dalje: EUN) protiv ženske osobe u svrhu izvršenja kazne zatvora u trajanju od pet godina. Nakon nekoliko mjeseci ta je žena uhićena u Bologni (Italija). U vrijeme uhićenja s njom je živio njezin maloljetni

sin, pa joj je pritvor zamijenjen kućnim pritvorom, kako bi se djetetu omogućilo da bude sa svojom majkom. Žalbeni sud u Bologni uputio je belgijskom pravosuđnom tijelu zahtjev za informacijama o načinima izvršenja kazne u Belgiji za majke koje žive s maloljetnom djecom. S obzirom na to da nije dobio odgovor, odbio je predaju.

Talijanski Vrhovni kasacijski sud, koji odlučuje o žalbama protiv odluke o odbijanju predaje, upitao je Sud je li moguće odbiti ili odgoditi izvršenje EUN-a kad je tražena osoba majka koja živi sa svojom maloljetnom djecom, a ako se predajom riskira povreda temeljnog prava na obiteljski život ili najboljeg interesa djeteta.

Nezavisna odvjetnica Tamara Čapeta u svojem mišljenju navodi da mehanizam EUN-a počiva na pretpostavci da države članice poštuju temeljna prava. S obzirom na to da u ovom predmetu nema naznaka o postojanju sustavnih nedostataka što se tiče jamstva obiteljskog života osobe koje se nalaze u zatvoru u Belgiji, nezavisna odvjetnica smatra da tijelo izvršenja ne može odbiti izvršiti EUN zbog moguće povrede prava osuđenice na obiteljski život.

Druga osoba o čijim je temeljnim pravima u ovom predmetu riječ jesu njezina djeca. Poveljom Europske unije o temeljnim pravima štiti se najbolji interes djeteta. Djeca koja su uključena u ovaj predmet potencijalne su kolateralne žrtve izvršenja EUN-a, stoga briga za najbolji interes djeteta može utjecati na odluku o njegovu izvršenju. Međutim, moguće neizvršenje EUN-a radi zaštite tog interesa nije pitanje uzajamnog povjerenja, nego pitanje pronalaska rješenja koje je u najboljem interesu konkretnog djeteta.

Nezavisna odvjetnica Tamara Čapeta smatra da Okvirna odluka o EUN-u načelno ne zabranjuje odbijanje izvršenja EUN-a izdanog protiv majke male djece kad je to u najboljem interesu djeteta. Takvo odbijanje moguće je samo ako, nakon što se utvrdi konkretna situacija

djeteta i nakon što se iskoristi mehanizam komunikacije između pravosuđnog tijela izdavanja i pravosuđnog tijela izvršenja Okvirne odluke o EUN-u, potonje tijelo nema dovoljno informacija na temelju kojih može biti potpuno sigurno da izvršenje EUN-a ne bi bilo protivno najboljem interesu djeteta.

Nezavisna odvjetnica dodaje da bi se, kako bi se izbjeglo nekažnjavanje, fakultativni razlog za neizvršenje na temelju članka 4. točke 6. Okvirne odluke o EUN-u (kojim se državi članici izvršenja omogućuje da ne preda osobu ako se sama obveže izvršiti zatvorsku kaznu) mogao interpretirati kao obveza za pravosuđno tijelo izvršenja s ciljem zaštite najboljeg interesa djeteta. Primjena članka 4. točke 6. Okvirne odluke o EUN-u mogla bi biti najbolja mogućnost kad bi, zbog bilo kojeg razloga povezanog s djetetom o kojem je riječ, u njegovu najboljem interesu bilo da ne napusti državu članicu izvršenja, ali bi istodobno bilo važno da to dijete često održava kontakt i blizak odnos sa svojom majkom.

Odgoda predaje u skladu s člankom 23. stavkom 4. Okvirne odluke o EUN-u, prema mišljenju nezavisne odvjetnice, u predmetu o kojem je riječ nije moguća, s obzirom na to da je odgoda moguća samo u odnosu na traženu osobu i ako to zahtijevaju ozbiljni humanitarni razlozi, primjerice kada je njezin život ili zdravlje očito ugroženo.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu u punoj neovisnosti pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati o ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

3) Ustavni sud Republike Hrvatske Broj: U-III-3398/2023 od 27. srpnja 2023.

Izreka odluke

Ustavni sud Republike Hrvatske donio je odluku kojom je pod točkom 1. utvrdio

da je propustom Županijskog suda u Zadru da bez odgođene, nakon primitka podnositeljeve žalbe protiv rješenja suca istrage Županijskog suda u Zadru broj: Kir-340/2023 od 7. lipnja 2023. donese odluku i time udovolji zahtjevu posebne marnosti, podnositelju Damiru Lisići povrijeđeno jamstvo nepovredivosti osobne slobode zajamčeno člankom 22., člankom 24. stavkom 3. i člankom 25. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14).

Prigovori podnositelja

U ustavnoj tužbi podnositelj osporava postojanje opasnosti od ponavljanja djela te smatra da su osporavana rješenja nedostatno obrazložena. Tvrdi da redovni sudovi nisu u osporavanim rješenjima naveli razloge o postojanju iteracijske opasnosti te da je pogrešan zaključak da u odnosu na podnositelja nije nastupila rehabilitacija za kaznena djela za koja je osuđen u Saveznoj Republici Njemačkoj. U tom smislu podnositelj posebno ističe da iz optužnice koja je protiv njega podignuta nakon donošenja osporenih rješenja proizlazi da je neosuđivan. Podnositelj prigovara i tome da je žalbeni sud o njegovoj žalbi iznimno dugo odlučivao, zbog čega smatra povrijeđenim pravo na djelotvorno pravno sredstvo. Tvrdi da do isteka roka od mjesec dana, na koliko mu je bio određen istražni zatvor, žalbeni sud nije odlučio o žalbi bez ikakvih objektivnih razloga.

Ocjena Ustavnog suda

Ustavni sud primjećuje da zaključak sudova o postojanju iteracijske opasnosti u odnosu na podnositelja proizlazi iz činjenice da je podnositelj osnovano sumnjiv da je nabavio i posjedovao radi daljnje preprodaje veću količinu droge kokain od čak 400 grama, čime je iskazao visok stupanj kriminalne volje, te iz činjenice dosadašnje osuđivanosti. Navode podnositeljeve obrane da je u odnosu na

kaznena djela za koja je osuđen nastupila rehabilitacija sudac istrage Županijskog suda u Zadru ocijenio je neosnovanim, navodeći u obrazloženju prvostupanjskog rješenja da u skladu s člankom 19. stavkom 4. alinejom 3. Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji, rehabilitacija nastupa kada protekne deset godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostajne kazne kod osude na kaznu zatvora od tri godine ili težu kaznu, a da je podnositelj naveo da se s izdržavanja kazne u Saveznoj Republici Njemačkoj vratio oko Božića 2013. godine. Vijeće Županijskog suda u Zadru tu je ocjenu potvrdilo navodeći u obrazloženju osporenoga drugostupanjskog rješenja da se zaključak o postojanju iteracijske opasnosti temelji na količini opojne droge za čiju je nabavu i prodaju podnositelj osnovano sumnjiv, te na činjenici dosadašnje osuđivanosti za više kaznenih djela u Saveznoj Republici Njemačkoj, u odnosu na koja rehabilitacija još nije nastupila. Sudovi su također napomenuli da se u konkretnom slučaju ne može primijeniti neka blaža mjera, već da je nužna upravo mjera istražnog zatvora.

Tijek postupka

Podnositelj se u istražnom zatvoru nalazi od 5. lipnja 2023. Istražni zatvor mu je određen rješenjem suca istrage Županijskog suda u Zadru od 7. lipnja 2023. Protiv tog rješenja podnositelj je po svom branitelju 9. lipnja 2023. podnio žalbu. Županijski sud u Zadru je osporenim drugostupanjskim rješenjem od 3. srpnja 2023. odbio podnositeljevu žalbu izjavljenu protiv osporenog prvostupanjskog rješenja kojim mu je određen istražni zatvor i time povrijedio zahtjev marnosti u postupanju. Vezano uz taj podnositeljev prigovor Ustavni sud pribavio je očitovanje Županijskog suda u Zadru u kojem je sudac izvjestitelj naveo da je u lipnju u dva navrata koristio „stari“ godišnji odmor, i to od 6. do 12. lipnja

2023. te od 19. do 25. lipnja 2023., da je u danima kada je radio bio preopterećen dežurstvima kao sudac istrage s neobično velikim brojem privođenja i drugih aktivnosti, te da je to razlog zbog kojeg je žalbeno vijeće zakazano tek za 3. srpnja 2023. godine.

Ustavni sud primjećuje da je Županijski sud u Zadru o podnositeljevoj žalbi odlučivao dvadeset i četiri (24) dana (od 9. lipnja 2023. do 3. srpnja 2023.) te da je odlučio o žalbi dva dana prije isteka istražnog zatvora određenog podnositelju osporenim prvostupanjskim rješenjem protiv kojeg je podnio žalbu. Iako je sudac izvjestitelj naveo određene razloge zbog kojih o žalbi podnositelja nije odlučeno ranije (godišnji odmori, preopterećenost dežurstvima, veliki broj privođenja, štrajk službenika i namještenika), Ustavni sud te razloge ne može uzeti kao objektivne razloge koji bi opravdali ovako dugo postupanje žalbenog suda.

Ustavni sud smatra da je u određenim situacijama moguće da žalbeni sud iz opravdanih razloga prekorači rok za odlučivanje o žalbi protiv rješenja o

određivanju istražnog zatvora. Međutim, takvi opravdani razlozi nisu postojali u podnositeljevom slučaju. Ustavni sud uzeo je u obzir i činjenicu da se podnositelj u istražnom zatvoru nalazi od 5. lipnja 2023., da mu je istražni zatvor na temelju prvostupanjskog rješenja mogao trajati do 5. srpnja 2023., da je žalbu protiv prvostupanjskog rješenja od 7. lipnja 2023. podnio već 9. lipnja 2023. te da svojim postupanjem nije pridonio duljini odlučivanja o žalbi. Ustavni sud je ocijenio da je u podnositeljevu slučaju žalbeni sud, odnosno Županijski sud u Zadru, povrijedio obvezu iskazivanja „posebne marnosti“ u vođenju postupka, čime je povrijeđeno podnositeljevo pravo da se brzo odluči o zakonitosti njegova pritvaranja i njegovu puštanju na slobodu, što je zajamčeno člankom 24. stavkom 3. Ustava i člankom 5. stavkom 4. Konvencije. Iz navedenih razloga, na temelju članka 73. i 76. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine broj 99/99, 29/02 i 49/02 – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) odlučeno je kao u točki 1. izreke odluke.

Ponešto o sudskoj praksi važnoj za disciplinske postupke

.....
Pripremila:
Sanja Mišević,
odvjetnica u
Osijeku
.....

Odluka Ustavnog suda broj: U-III-4424/2018 od 4. svibnja 2022., kojom je odbijena ustavna tužba

Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da su mu osporenim odlukama povrijeđena ustavna prava zajamčena člankom 29. Ustava Republike Hrvatske, navodeći, između ostalog, i prigovor kojim osporava dokaznu snagu korištenih transkripata tijekom disciplinskog postupka.

U postupcima koji su prethodili ustavnosudskom postupku podnositelj ustavne tužbe u upravnom postupku utvrđen je odgovornim za počinjenje težih povreda službene dužnosti, te mu je temeljem Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika izrečena disciplinska kazna prestanka državne službe.

Naime, u upravnom postupku dostavljeni su u spis i pročitani transkripti razgovora podnositelja s osobama nad kojima su počinjena djela za koja se podnositelj tereti u kaznenom postupku koji se također protiv njega vodi. Odlučujući povodom žalbe podnositelja, drugostupanjsko tijelo odbilo je prigovor nezakonitosti dokaza.

O žalbenom prigovoru podnositelja o nezakonitosti dokaza korištenjem transkripata operativno interesantnih razgovora M. D. i podnositelja u disciplinskom postupku u drugostupanjskom rješenju navedeno je sljedeće:

„Neosnovanim se nalazi žalbeni navod, da je prvostupanjski disciplinski sud uvrštavajući transkripte operativno interesantnih razgovora M. D. i ... kao

dokaz u ovom postupku, a bez da uz njih nije pribavljen i preslušan audio zapis/snimka tih istih razgovora počinio još jednu povredu pravila upravnog postupka, jer je svoju odluku temeljilo na dokazu koji to nije mogao biti.

Naime, uvidom u spis razvidno je da je prvostupanjski disciplinski sud prema uputi danoj u rješenju drugostupanjskog disciplinskog suda od 13.07.2016. g. (u kojoj je navedeno da se sadržaji razgovora u kaznenoj prijavi ne mogu smatrati transkriptima razgovora pribavljenih nadzorom i tehničkim snimanjem prostorija, automobila, sukladno čl. 332. st.1. t. 3. ZKP-a, te da u ponovnom postupku sud pribavi transkript razgovora unutar službenog vozila kojeg su 02.06.2014. godine dužili Š. i D. ili digitalni audio zapis zabilježen provođenjem posebnih dokaznih radnji iz čl. 332. st. 1. t. 3. ZKP-a za predmetni dan, ukoliko isti postoje), u tri navrata dopisima od 17.11.2016. g., 16.01.2017. g. i 20.02.2017. g. zatražio od Županijskog suda u Osijeku dostavu medija s audio zapisima razgovora vođenih u službenom vozilu 070-252, a koji su sastavni dio spisa broj: K-US-672015. Županijski sud u O. je u dopisu od 03.02.2017. g., (zaprmljen u prvostupanjski disciplinski sud 20.02.2017. g.) izvijestio da nije ovlašten dostavljati bilo kakve dokaze koji se nalaze u spisu predmeta jer prvostupanjski sud nije stranka u postupku...”

Odredba čl. 58. st. 1. ZUP-a propisuje da se činjenično stanje može utvrđivati svim sredstvima prikladnim za

dokazivanje, slijedom čega se predmetni transkripti mogu koristiti kao dokaz u disciplinskom postupku. Predmetni stav zauzeo je i Ustavni sud Republike Hrvatske u odluci br: U-III-4798/010 od 12. lipnja 2014. godine, u kojoj je, između ostalog, navedeno: „ZUP omogućuje dokazivanje svim dokaznim sredstvima prikladnim za dokazivanje, pri čemu službena osoba samostalno i po načelu slobodne ocjene dokaza utvrđuje činjenice. Disciplinski je postupak po svojoj prirodi hitan, u upravnim stvarima se postupa što je moguće jednostavnije, bez odgode i uz što manje troškova. U disciplinskom postupku u pravilu ne dolazi do opasnosti kršenja ljudskih prava u opsegu u kojem je to moguće u kaznenom postupku, a i same posljedice disciplinskog postupka bitno su drugačije nego posljedice kaznenog postupka. Disciplinski postupak protiv policijskih službenika je upravni postupak, čija je svrha uredno i učinkovito obavljanje službe, uz zaštitu časti i ugleda policijskih službenika i službe unutarnjih poslova u cjelini te se stoga u disciplinskom postupku primjenjuju i različiti dokazni standardi nego u kaznenom postupku.“

U odnosu na navode upravne tužbe o nezakonitosti izvedenih dokaza – korištenju transkripata u disciplinskom postupku, sud navodi:

„U vezi korištenih transkripata operativno interesantnih razgovora M. D. i tužitelja, a iste je Ustavni sud Republike Hrvatske u odluci broj: U-III-4798/2010 od 12. lipnja 2014., koju je dostavio opunomoćenik tuženika na raspravi pred ovim Sudom, utvrdio da su adekvatno dokazno sredstvo u skladu s člankom 58. stavkom 1. ZUP-a, neosnovano tužitelj prigovara da je počinjena povreda pravila upravnog postupka. U vezi audio zapisa tih razgovora, iz spisa je razvidno da je u tri navrata od Županijskog suda zatražena dostava medija s tim zapisima, ali da traženju nije udovoljeno.“

Nadalje, prigovor tužitelja da je njegov opunomoćenik osobno preslušavao navedenu audio snimku razgovora između tužitelja i M. D. i da je utvrdio da transkripti operativno interesantnih razgovora između navedenih u velikoj mjeri ne odgovaraju sadržaju audio

snimke tih istih razgovora, nije osnovan jer nema nikakvog dokaza da isti nisu niti dokaza da je tužitelj u kaznenom postupku prigovorio na nepodudaranje audio zapisa s transkriptom.“

U odnosu na navedeni prigovor nezakonitosti izvođenja dokaza korištenja transkripata, Ustavni sud istaknuo je da je u vezi s mogućnosti korištenja dokaznih sredstava u upravnom (disciplinskom) postupku u odluci broj: U-III-4798/2010 od 12. lipnja 2014. (Narodne novine broj 107/14) zauzeto sljedeće stajalište:

„Odgovarajući na navode podnositelja o uporabi nezakonito pribavljenih dokaza u disciplinskom postupku, Ustavni sud podsjeća da ZUP omogućuje dokazivanje svim dokaznim sredstvima prikladnim za dokazivanje, pri čemu službena osoba samostalno i po načelu slobodne ocjene dokaza utvrđuje činjenice. Disciplinski je postupak po svojoj prirodi hitan, u upravnim stvarima se postupa što je moguće jednostavnije, bez odgode i uz što manje troškova. U disciplinskom postupku u pravilu ne dolazi do opasnosti kršenja ljudskih prava u opsegu u kojem je to moguće u kaznenom postupku, a i same posljedice disciplinskog postupka bitno su drugačije nego posljedice kaznenog postupka. Disciplinski postupak protiv policijskih službenika je upravni postupak, čija je svrha uredno i učinkovito obavljanje službe, uz zaštitu časti i ugleda policijskih službenika i službe unutarnjih poslova u cjelini te se stoga u disciplinskom postupku primjenjuju i različiti dokazni standardi nego u kaznenom postupku.“

Navedeno stajalište Ustavni sud nalazi primjenjivim i u ovdje razmatranom slučaju te primjećuje da je to sadržajno pravilno protumačeno i primijenjeno u disciplinskom postupku, te posljedično i interpretirano u obrazloženju osporenih odluka nadležnih upravnih sudova.

Ustavni sud ujedno napominje i da je ESLJP u predmetu *Šikić protiv Hrvatske* (br. 9143/08, § 53., presuda od 15. srpnja 2010.) prihvatio stav Ustavnog suda da postoji „različit standard dokaza koji se traži u stegovnom postupku od onoga koji se traži za osuđujuću odluku u kaznenom postupku“.

Tko to tamo sjedi?

.....
Piše:
Ivana Bendow,
prof.¹
.....

Znam, na kušnji ste da rečenicu „Ona je u nadzornom odboru društva“ prevedete ovako: *She is in the company's supervisory board*. Sugovornik će vas sigurno razumjeti, to nije sporno. Ali ako je vaš sugovornik izvorni govornik engleskoga – Britanac, Irac, Amerikanac, Kanađanin, Australac, Novozelandski itd. – njegovom će uhu poznatije zazvučati ako kažete: *She sits on the company's supervisory board*. *Sits? On the board?* Upravo tako. Članstvo u pojedinim tijelima i organima vezano je u engleskom jeziku s prepozicijom *on* (*on the board, on the supervisory board, on the commission, on the committee, on the council, on the panel*), a ne *in*, kako bismo kao govornici hrvatskoga očekivali. A što se sjedenja tiče, upućeni mi kažu da je u nekim tijelima i organima – primjerice, u nadzornim odborima nekih hrvatskih trgovačkih društava u većinskom vlasništvu države – doista dovoljno samo sjediti.

U engleskom jeziku i suci „sjede“ (*Who sits on the UK Supreme Court?*). Ako glagol *to sit* ne pristaje uz vaš poduzetni temperament, ako ste suviše pod dojmom njegova doslovnog značenja (*I don't just sit on the court, I work*, protestirala mi je u šali jedna poljska sutkinja, polaznica tečaja engleskog jezika prava), ako dakle tražite neku aktivniju zamjenu za glagol *raditi*, možda će vam se dopasti glagol *to serve* (ona radi na Vrhovnom sudu – *she serves on the Supreme Court*). Ako vam ni glagol *to*

serve nije po volji jer priziva na prvi pogled mrski odnos sluga i gospodara, dovoljno je podsjetiti se da u demokratskim državama ne služe samo službenici nego i svi dužnosnici, pa tako i pravosudni. Služe građanima. I upravo je to jedan lakmus-test koji demokraciju razlikuje od autokracije: služi li vlast građanima ili radi za svoju dobrobit i dobrobit uskoga kruga svojih odabranika. U demokraciji su građani gospodari, a dužnosnici sluga. Građani koji u demokraciji nisu svjesni svoje uloge gospodara (pravnim rječnikom: mandatar) zapravo i nisu građani, nego podanici (*subjects, not citizens*).

Sjedenje je u mnogim jezicima metafora za pasivnost, za izostanak inicijative i poduzetnosti. Mi kažemo da ne treba „sjediti skrštenih ruku“. Kad su izvorni govornici engleskoga neaktivni, oni ne sjede skrštenih ruku, nego „na rukama“ (*don't sit on your hands, stop sitting on your hands*). Izostanak aktivnog svrstavanja uz jednu stranu u sporu ili sukobu doživljavaju kao „sjedenje na ogradi“ (*sitting on the fence*). Tako, primjerice, na novinarsko pitanje zašto Indija oklijeva, zašto se jasno ne izjasni na čijoj je strani u rusko-ukrajinskom ratu, indijski ministar vanjskih poslova odgovara da on ne sjedi na ogradi, nego na svome terenu (*I am not sitting on the fence. I am sitting on my ground.*). Pozicioniranje u društvu također se figurativno izražava glagolom *to sit* pa se za dobro situirane osobe, koje nemaju financijskih briga, kaže *they are sitting pretty*. Dobro je biti dobro situiran, ali nije dobro biti *a sitting duck*, tj. glineni golub, laka meta. *A clay pigeon* je druga metafora za laku metu (*an easy target*), bliža hrvatskome

¹ Ivana Bendow profesorica je engleskog jezika i autorica dvaju rječnika u nakladi Školske knjige. Podučava pravnički engleski jezik, prevodi stručne tekstove i sastavlja hrvatsko-engleski pravni rječnik.

izrazu. Primjerice, često se čuje da su stariji građani laka meta svakojakih varalica (*Senior citizens are sitting ducks for all types of conmen*).

Glagol sjediti prepoznajemo i u hrvatskom nazivu prisjednik (onaj tko sjedi pri nekome, lat. *ad+sedere>assessor*) pa nas ne čudi što je a *notary assessor* uobičajen naziv za javnobilježničkog prisjednika. A kako je od prisjednika postao procjenitelj, što je drugo značenje engleske imenice *assessor* (točnije, po učestalosti prvo, npr. *a tax assessor, a property assessor*), to prepuštam mašti čitatelja.

U nastavku je nekoliko autentičnih primjera (ne prijevoda!) koji ilustriraju rečeno. U prvom je primjeru riječ o čuvenoj Lady Hale, prvoj ženi među sucima britanskoga Vrhovnog suda i u jednom mandatu njegovoj predsjednici. Tko

god je čuo za *Arbidži* (RBG – Ruth Bader Ginsburg), dugogodišnju liberalnu sutkinju američkoga Vrhovnog suda i omiljenu junakinju mnogih Amerikanaca bez obzira na njihova politička opredjeljenja, morao bi znati i za njezinu europsku kolegicu Lady Hale, punim imenom i titulom Brenda Hale, Baroness Hale of Richmond. Fascinantan je način na koji su se obje dame posebno zalagale za jednakost žena – mirno, nenapadno, gotovo tiho, ali uvjereno, uvjerljivo i uporno. Iz perspektive domaćeg okruženja, snažno obilježenog arogancijom onih koje smo birali da nam služe, ne možemo ne primijetiti i skromnost (*modesty, humbleness*) kojom odišu svi javni nastupi tih dviju iznimnih žena – profesionalaca. Zbog svega je toga vrijedno potražiti na internetu njihova predavanja i intervjuje.

*Lady Hale became the first woman **to serve on the Supreme Court** when she was appointed Deputy President in 2013. She was then appointed its President in 2017, serving until her retirement in 2020.*

*He **served as a Judge on the Court of Appeals** for the District of Columbia Circuit from 2003–2005.*

*Germany got cheap oil to fuel its booming industry, while Moscow gained political influence, most notoriously with former Chancellor Gerhard Schröder, **who sits on the boards** of multiple Russian energy companies.*

*An economist at the University of Erlangen-Nürnberg, **who sits on the council** of economic experts advising the Berlin government.*

*People who **sit on a board** are called Company Directors – either executive directors, or non-executive directors (NEDs).*

*Parliamentary Secretaries appointed **to sit on committees** by the Chief Government Whip cannot participate fully in the decision-making process as they cannot vote or move any motion.*

*Swedish boards are dominated by independent non-executive directors and a maximum of one executive is allowed **to sit on the board** but they have little direct role in remuneration.*

*While this is hard to judge in practice, data from manifest does show a gradual reduction in the proportion of executive directors **sitting on company boards**.*

*External affairs minister S Jaishankar on Thursday said India **was not sitting on the fence** but was rather entitled to its own opinion when it came to foreign policy. Just because its take on global issues was not agreeable to others, did not mean **India was sitting on the fence**, the minister said.*

***Notary assessors** are law graduates who passed the bar and notary exams capable of performing all tasks for which a notary public is legally authorized.*

*Russian soldiers stood still for two hours, **making them sitting ducks**, a Ukrainian official said.*

*Every day the crisis worsens and yet the government seems content **to sit on its hands**.*

Jezična različitost – uzrok nesuglasica?

.....
Piše:
prof. dr. sc.
Marko Alerić¹
.....

Lako se može stvoriti dojam da jezična raznolikost, tj. činjenica da u svijetu postoji velik broj jezika, ne pridonosi zbližavanju pojedinaca i zajednica, nego njihovu udaljavanju pa i međusobnom sukobljavanju.

Nije sporno da bi se zajednički ljudski jezik mogao oblikovati kao opće komunikacijsko sredstvo različitih društvenih zajednica, ali je nemoguće zamisliti narod kojemu upravo jezik kojim se služi, a ne neki drugi jezik, ne bi bio najbolje komunikacijsko sredstvo. Naime, svaki je jezik oblikovan upravo u skladu s potrebama društvene zajednice kojoj služi.

Također, oblikovanje i prihvaćanje jedinstvenoga jezika i odricanje od svih postojećih jezika, naravno pod uvjetom da jedinstveni jezik cijelo čovječanstvo dobrovoljno prihvati, ipak, sigurno, kao posljedicu ne bi imalo jedinstvenosti, skladnu društvenu zajednicu. To se pouzdano može zaključiti zbog činjenice da nesklad i sukobi ne postoje samo među članovima više ili manje različitih jezičnih/društvenih zajednica, nego i među članovima užih društvenih zajednica koje se služe istim ili vrlo sličnim jezicima. Čak i u najužim društvenim zajednicama, a u kojima se upotrebljava isti obiteljski govor koji omogućuje najjednostavnije i najbolje sporazumijevanje, ipak se redovito javljaju nesuglasice i sukobi.

Iako se, dakle, može učiniti da bi komunikacija na jednom jeziku omogućila jedinstvo ljudske zajednice, njezin sklad, razumijevanje i prestanak sukoba, to se ipak, zbog navedenih razloga, ne bi dogodilo.

Služenje istim jezikom samo je osiguranje jednog od uvjeta uspješnog sporazumijevanja i nikako nije jamstvo međusobnog prihvaćanja, uvažavanja, jamstvo da nas neće riječi neće uvrijediti, poniziti ili da naše riječi nekome neće biti uvredljive, ponižavajuće.

Razmišljanju o oblikovanju jedinstvenoga ljudskoga jezika svakako bi trebali prethoditi odgovori na pitanja, npr. od kojeg će jezičnog materijala zajednički ljudski jezik biti oblikovan, tj. hoće li kao jedinstveni ljudski jezik služiti jezik koji kao komunikacijsko sredstvo već služi nekoj, možda najbrojnijoj društvenoj zajednici; hoće li zajednički ljudski jezik biti oblikovan kao kombinacija većeg ili manjeg broja postojećih jezika ili će mu jedan ili više jezika poslužiti kao osnova; u skladu s kojim će se jezikom/jezicima zajednički ljudski jezik dalje razvijati i dr.

Eventualni jedinstveni ljudski jezik morao bi, također, biti podjednako različit od svih postojećih jezika, tj. svi bi ga trebali smatrati neutralnim, ne svojim jezikom ili jezikom koji im je blizak. Rječnik jedinstvenoga ljudskog jezika morao bi, također, sadržavati posebnosti svake društvene zajednice.

Naravno, gotovo je nemoguće zamisliti da bi mogao biti oblikovan jezik koji bi se mogao prilagoditi ponekad vrlo različitim posebnostima života različitih ljudskih zajednica. Takav bi jezik, zbog

¹ Prof. dr. sc. Marko Alerić diplomirao je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a zatim magistrirao i doktorirao. Na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu zaposlen je kao profesor.

brojnosti jezičnih jedinica, bilo vrlo teško, gotovo nemoguće, ne samo opisati, tj. oblikovati, nego i njime ovladati.

U vezi s jedinstvenim ljudskim jezikom problem bi bio i osigurati njegovo uvođenje u nekom razdoblju i njegovo prethodno ili naknadno poučavanje. Vrijeme kada je jedinstveni jezik čovječanstva, pod uvjetom da se cijelo čovječanstvo smatralo jednom, međusobno povezanom društvenom zajednicom, mogao biti oblikovan jest vrijeme prvih ljudskih zajednica. Tada je, međutim, jedinstveni ljudski jezik bilo nemoguće oblikovati zbog činjenice da su relativno male društvene zajednice na Zemlji bile toliko udaljene jedna od druge da jedna za drugu nisu ni znale, a nije postojala ni mogućnost njihova susreta ni sporazumijevanja.

Jedinstveni jezik cijeloga čovječanstva nužno bi, dakle, morao podrazumijevati postojanje jedinstvene društvene zajednice, s istim vrijednostima, načinom života, s istim običajima i vjerovanjima, zajednice koja se ne bi sastojala od užih društvenih zajednica koje bi se u manjoj ili većoj mjeri, pa i jezikom, razlikovale od zajednice u cjelini. Zajednički bi jezik podrazumijevao prestanak svih posebnosti, različitosti, pretpostavljao bi jednu društvenu i političku zajednicu i značio bi potiskivanje svega po čemu se pojedinci ili skupine razlikuju. Takva bi zajednica postojala samo kao kolektiv, a svaki oblik njezina dijeljenja na uže društvene zajednice, kako bi se izbjegle jezične posebnosti i mogućnost oblikovanja drugih jezika, ne bi smio biti ostvaren.

Stvaranje jedinstvenoga ljudskog jezika moralo bi, dakle, podrazumijevati ukidanje ne samo jezičnih nego i ostalih različitosti, a to bi značilo ukidanje i slobode zajednice i slobode pojedinaca.

Svaki dosadašnji pokušaj jezičnog/društvenog ujednačavanja u prošlosti je bio povezan s osvajanjem, pokušajem prevlasti društvene zajednice koja je u tom trenutku bila jača i brojnija nad onom koja je bila slabija i malobrojnija.

Upravo je različitost, pa i jezična, ono što svijet čini bogatijim i uvijek novim. Pokušaji ujednačavanja pojedinaca i skupina, u čijem su se provođenju pojedinci i skupine služili metodama koje su nerijetko uključivale prisilu i

nasilje, najčešće su se pokazivali kao neuspješni. I različiti, otvoreni i prikriveni pokušaji da se jednoj društvenoj zajednici kao komunikacijsko sredstvo nametne drugi jezik, najčešće su završavali neuspjehom. Nakon kraćeg ili dužeg otpora, ako je zajednica prethodno imala izgrađen nacionalni i jezični identitet i osjećala se povezanom, ona će se ponovno, ne samo u privatnoj upotrebi, početi služiti vlastitim jezikom kao obilježjem svoje društvene zajednice i tražiti njegovo priznanje. Društvena zajednica koja prethodno nije bila povezana s drugom društvenom zajednicom i nije oblikovala zajednički jezik, najčešće ne pristaje na oblikovanje zajedničkoga jezika ni nakon što je, zbog raznih okolnosti, počela živjeti u istoj višenacionalnoj društvenoj zajednici s drugom društvenom zajednicom / drugim društvenim zajednicama.

Navedene činjenice s jedne nam strane pomažu u razumijevanju i prihvaćanju jezične raznolikosti, nužnosti različitih jezičnih sredstava užih i širih društvenih zajednica, a s druge nam strane pomažu u izbjegavanju pogrešnog zaključka da je upravo jezična raznolikost jedan od uzroka ne samo nerazumljivosti nego i općenitih nesuglasica i problema u različitim društvenim zajednicama.

Uzrok nesuglasica i problema u društvenim zajednicama ne može se, dakle, opravdati njihovim međusobnim različitostima, pa tako ni onima koje se odnose na različitosti u jezicima kojima se te zajednice služe.

Zbog svega navedenog nemoguće je očekivati, ni u bližoj ni u daljnjoj budućnosti, oblikovanje i prihvaćanje jedinstvenoga ljudskog jezika kao zamjene za postojeće materinske jezike. Međutim, da bi se postiglo bolje razumijevanje i prihvaćanje govornika različitih jezika, što se može smatrati dobrim preduvjetom za stvaranje skladnije ljudske zajednice, rješenje je, osim u mogućnosti upotrebe jednog ili više jezika među pripadnicima različitih društvenih zajednica, npr. engleskog jezika za sporazumijevanje među, primjerice, Hrvatima koji ne znaju portugalski i Portugalcima koji ne znaju hrvatski jezik, među Francuzima i Šveđanima i dr., također i u upoznavanju, ovladavanju i služenju jezikom druge društvene zajednice u komunikaciji s njezinim pripadnicima.

Dana 17. svibnja 2023. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

NENAD BUVINČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u UMAGU.

ANA-MARIJA ČIČAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IGOR ČRNE

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

FILIP GAZIVODA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVAN DAVID IVKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ČAKOVCU.

MISLAVA JONJIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u IMOTSKOM.

FILIP LALIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ERBLINA MORINA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DOMAGOJ NEDIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u OSIJEKU.

MORENO PAJKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJEI.

KARLO PARO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VLATKA PENEZIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

NEVEN PENJAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

ZLATKO PLANINAC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINSKIM TOPLICAMA.

ANNA PREOSTI

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. svibnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u KAŠTEL KAMBELOVCU.

MISLAV PTÍČEK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
8. svibnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
VARAŽDINU.

LIDIJA RAVLIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora 8.
svibnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

TANJA SKANDEL MONAS

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
8. svibnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
PULI.

IVAN VUKAS

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. travnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARKO VUKIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
8. svibnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 14. lipnja 2023. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

ORIA ALTIĆ-DEBELJUH

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
PULI.

dr. sc. VEDRAN CERANIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**DARIJA HRVATIN
POLJANIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

DORIS JASPRICA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
JANJINI.

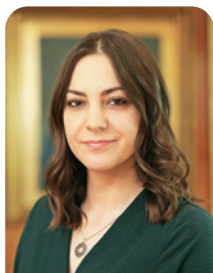
VLATKA JURDANA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

DAMIR KAPOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ROVINJU.

LAURA KIŠIČEK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

LARA KOŽUHAROV

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

LUKA KVESIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
POŽEGI.

DOROTEA MARKIĆ BRKIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**MARTINA MLADINA
KAVURIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

DORA PERIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

DORA STAZIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
VARAŽDINU, pisarnica u
ZAGREBU.

IVO ŠKUNCA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARIJA TABAIN

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MAJA VULETIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MIA ŽULJEVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
5. lipnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 12. srpnja 2023. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

MARINA BLAŽUN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARIJA BOŽIĆ KRAJNOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u PULI.

DIJANA BUKOVSKI

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VLATKA BUŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARTINA CURAVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ŠIBENIKU.

DOROTEA DIMINIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u LABINU.

GORDANA DRUŽINIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU, Pisarnica u VARAŽDINU.

IVO GABRIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

ANA GORTAN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u PULI.

ANTE GRLIĆ-RADMAN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JELENA GULJAŠ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU, Pisarnica u OSIJEKU.

MARIO HRUPEC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u SAMOBORU.

ZVONIMIR JONJIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DOMAGOJ KAPETANIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

LUKA KOLAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 3. srpnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

STEFAN LABAN-SABOL

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MATEA LAŽETA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

IVO MATIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

HRVOJE MILOŠEVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
DUBROVNIKU.

MARTINA MOJSINOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

JELENA NAĐ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**KRISTINA NERAL
KLJUČEVIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SAMOBORU.

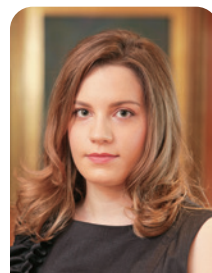
TEA NIKOLIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
DUBROVNIKU.

ANDRO NOGOLICA

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

SUZANA POLJAK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**SNJEŽANA POSAVEC
MITROV**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

ROMANA PRCE

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZADRU.

NIKOLA RENDIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SUPETRU.

JANJA ROMIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

TOMISLAV SKERLEV

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARINA SLADOLJEV

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

RUŽICA SUŠILOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

FILIP TONKOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

JOSIPA VEROVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

IVA VIŠIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
SPLITU.

**IVANA VUJINOVIĆ
LEGOVIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
PULI.

ANA ŽAK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
3. srpnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
BJELOVARU.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 20. rujna 2023. godine pred predsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

VINKO AGNIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MATIJA BARTOL

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BOŠKO BOJKIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

LUKA KRISTIJAN ČIČIN-ŠAIN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DAVID FRANJKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JELENA GALIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u KAŠTEL STAROM.

JOSIPA GLAVIČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u OTOČCU.

DOMAGOJ JAKOPEĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANDRIJA JAKŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

LUKA JURKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KREŠIMIR JUŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IGOR KARATUROVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u GLINI.

MARKO KRALJEVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JURAJ KRSNIK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MAJA LONČAR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VALENTINA MAĐAROŠ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u OSIJEKU.

DOROTEJA MARKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVAN MESARIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANDRO MRLJAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DORA OVČAR

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ČAKOVCU.

ANTE SLOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JAN-MATIJA STELLA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u UMAGU.

ANDREJA ŠKAVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MIRTA ZORIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u OSIJEKU.

DORIAN ŽITNIK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

▲ Predsjednik HOK-a Robert Travaš s novim članovima

Sudjelovanje u upravnom sporu – Priručnik za javnopravna tijela **dr. sc. Alen Rajko, doc.**

Saznajte koje su preporuke za izbjegavanje najčešćih pogrešaka javnopravnih tijela već tijekom vođenja upravnog postupka jer se njihovim otklanjanjem omogućuje ostvarivanje prava stranaka i izbjegavanje određivanja neosnovanih obveza strankama već u upravnom postupku, bez potrebe za pokretanjem upravnog spora.

Cijena s PDV-om: 20,91 €

Komentar Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti sa sudskom praksom o slobodi izražavanja

mr. sc. Iris Gović Penić

Osim komentara sadržaja pojedinih članaka Zakona, pregledajte i praksu Europskog suda za ljudska prava u kojoj se taj Sud izjašnjava o slobodi izražavanja te pregledajte odluke domaćih sudova u kojima se odlučivalo o pravnom položaju osoba koje prijavljuju nepravilnosti.

Cijena s PDV-om: 48,77 €

Bračna stečevina i primjena načela zaštite povjerenja u zemljišne knjige

Sandra Artuković Kunšt, univ. spec. iur.

Je li ništetno raspolaganje bračnom stečevinom koje je poduzeo jedan bračni drug bez suglasnosti drugog bračnog druga u korist treće osobe? Zbog shvaćanja da je ništetno, primjena načela povjerenja u zemljišne knjige kao jamstvo pravne sigurnosti u prometu zemljišnoknjižnih prava u praksi hrvatskih sudova bila je potisnuta. Informirajte se kada, kako i zašto dolazi do odstupanja od tog pravnog stava.

Cijena s PDV-om: 34,65 €

Ugovori u turizmu i ugostiteljstvu

dr. sc. Danko Špoljarić

Prava i obveze pružatelja usluga, turističkih agencija i korisnika usluga moraju biti jasne i nedvosmislene, a pri tome valja posebno voditi brigu o potrošačima kao najugroženijoj skupini na tom tržištu. Kroz pregled ugovora i pravnih izvora, knjiga daje sveobuhvatan uvid u uređenje najvažnijih instituta ovog pravnog područja.

Cijena s PDV-om: 36,75 €

Pravo oglašavanja – Pravno uređenje oglašavanja, reklamiranja i promidžbe u suvremenom marketingu i tržišnom komuniciranju

dr. sc. Dragan Zlatović

Posebna pažnja posvećena je općim pitanjima prava oglašavanja, kao i posebnim rješenjima vezanim za oglašavanje određenih proizvoda i usluga. Pravni aspekti oglašavanja obrađeni su preglednim prikazom međunarodnih, europskih i nacionalnih pravnih izvora, ponajprije prikazom složenoga raznorodnog zakonodavstva koje uređuje problematiku oglašavanja u pravu Republike Hrvatske te prikazom referentne pravne i poslovne prakse.

Cijena s PDV-om: 52,50 €

Dafinka Večerina, odvjetnica u miru (1935. – 2023.)

Draga Dafinka,

nije bilo lako prebrojiti sve vježbenike koji su imali čast da im ti budeš principal. Ako smo dobro brojili, tijekom tvojih 50 godina odvjetništva bilo nas je 24-ero!

Ulaskom u tvoju kancelariju, ušli smo i u tvoj život, jer... ti si nam dopustila da te upoznamo ne samo kao odvjetnicu, nego u potpunosti... kao čovjeka, ženu sa svim svojim vrlinama, ali i manama.

Bila si svoja, i to si i nama dopustila – da budemo svoji!

Uvela si nas i u svoju obitelj – privrženu, odanu i bratski povezanu do zadnjeg dana. Tako smo, uz učenje kod tebe, i mi postali dio tvoje obitelji tijekom druženja i proslava još dugo nakon prestanka rada kod tebe.

Prekrasno si pisala, a isto se tako i izražavala – divili smo se tvojim govorima, načinu na koji si s lakoćom pronalazila ono što je bitno, a onda i načinu na koji si to izgovarala. U tome ćeš nam uvijek biti uzor, pa i sada, kada te više nema.

Ali ti nisi bila samo učitelj! Ti si bila i vječiti učenik, uvijek željna znanja i učenja. I sad, pred sam kraj, govorila si nam kako si počela s Jagodom učiti španjolski. I u tome ćeš nam uvijek biti uzor!

Što smo naučili od tebe? Puno, jako puno, ali ono što je bilo najvažnije tijekom posla kod tebe jest to da si nas naučila što znači biti odvjetnik i da je biti odvjetnik poziv kojim se posvećuješ svojoj stranci u potpunosti, ali uvijek s dostojanstvom i profesionalno, s poštovanjem prema kolegi koji zastupa drugu stranu – čvrsto, jasno i otvoreno.

Naučila si nas kako sačuvati svoj dignitet, a ipak se potpuno zauzeti za onoga koga predstavljaš. I ono najljepše, učila si nas empatiji! Bez te ljudskosti, sve u odvjetništvu bio bi ledeni bezdan.

Hvala ti stoga na tvojoj nesebičnosti, strpljenju, volji i upornom poticanju da razmišljamo i učimo.

Hvala ti na svim vanjskim raspravama i smiješnim zgodama na putovanjima diljem Hrvatske.

Hvala ti što si bila naša pedagogica i naša prijateljica.

Hvala ti na čokoladi koju smo dijelile i nakon koje si sebe kažnjavala pšeničnim klicama.

Mnogi od nas kada otvore bajaderu, sjete se upravo tebe ☺ ...

Hvala ti što si nas poticala da budemo samostalni, da zavalimo odvjetništvo i da nastavimo tvojim putem na svoj način.

Dosljedna i hrabra, prava velika, najveća fajterica, iznimna žena, bezvremenska, stavovima daleko ispred svog vremena, nepokolebljiva i gorda!

Imala si svoje Ja koje nisi nametala, ali si ga uvijek argumentirano branila.

Ti si ona koja je ostavila u nama trag i potaknula nas da ostanemo ondje kamo si nas ti usmjerila – u odvjetništvu. Nadamo se da smo i mi u tebi ostavili bar djelić svoga traga i da te sada dostojno predstavljamo, a što ćemo se truditi do svoga kraja.

Odvjetnica u punom smislu riječi, žena dosljedna sebi i svojim uvjerenjima, to si bila ti – uvijek i zauvijek.

Hvala ti, a sada nastavi svoj put negdje drugdje, ako ga ima, onako kako ti to želiš...

*(U ime svih vježbenika Dafinke Večerine govor su napisale odvjetnice
Vesna Jurički, Branka Ivana Savičević i Velimira Anibalović.)*

Boris Babić

(1961. – 2023.)

S dubokom žalošću opraštamo se danas od našeg kolege, mentora, suradnika i prijatelja Borisa Babića. U ovom današnjem svijetu nesigurnosti i promjena, čini nam se da je jedno sigurno i nepromjenjivo: Borisa će svi čijih se života dotaknuo pamtiti kao ljubaznu i zabavnu osobu, vrhunskog stručnjaka, čovjeka neumorne radne etike i besprijekornog integriteta.

Volio je i živio iznad svega za tri stvari: svoju obitelj, svoju profesiju i glazbu. Bio je jednostavno karizmatičan: druželjubiv i uvijek spreman pomoći, u svojim opažanjima pronicljiv i praktičan, u radu profesionalan i posvećen, u razgovorima šarmantan i duhovit. U svakodnevnim razgovorima nije propuštao priliku iznositi nove ideje, ubaciti dosjetke ili se od srca nasmijati šalama drugih. Svi mi koji smo imali priliku i privilegiju raditi s njim i uz njega, uvijek ćemo se s radošću i sjetom sjećati kako je znao jednostavnim, a živopisnim primjerima objasniti složene pravne probleme, zaplesati ili napraviti drugu duhovitu gestu na radnim sastancima, zasvirati *flamenco* na gitari između predavanja na konferencijama. U njegovom se djelovanju životna radost neodvojivo ispreplitala s radom, glazbom i neutaživom željom za znanjem.

Kao jedan od pionira odvjetništva u području korporativnog prava i prava tržišnog natjecanja u Hrvatskoj, Boris je bio istinski vizionar. Uvijek znatiželjan, neumoran u istraživanju i proširivanju znanja, ustrajan u iznalaženju rješenja, poduzetan i kreativan, bio je prepoznat i cijenjen među kolegama, kako u lokalnoj tako i u međunarodnoj poslovnoj i pravnoj zajednici.

Kao dužnosnik i član u mnogobrojnim uglednim regionalnim i međunarodnim udruženjima odvjetničke struke, poticao je međunarodnu suradnju među različitim dionicima, promicao kulturu dijaloga, uključivanja i povezivanja te pomagao mladim kolegama da se uključe u međunarodna zbivanja.

Kao kolega i mentor u firmi koju je započeo i gradio gotovo tri desetljeća, oblikovao je karijere mnogih i formirao tim koji i danas djeluje i radi više kao obitelj nego kao radni kolektiv, na što je bio jako ponosan.

Već danima javljaju nam se mnogobrojni kolege, stranke, suradnici, iz doslovno čitavog svijeta, s izrazima sućuti iz kojih je jasno da je Boris i kao čovjek i kao odvjetnik ostavio dubok dojam u životima mnogih ljudi i da će ga se svi oni sjećati po, njihovim riječima, „izvanrednom pravnom umu“, „izvanserijskom karakteru“, „strasti za životom i duhovitosti“.

Bio je neprikosnoveni lider u našem odvjetničkom društvu i pravnoj zajednici, protagonist na pravnoj sceni mnogo većoj od njegove rodne Hrvatske, duhovni građanin svijeta. Bio je humanist, čovjek velikog srca i velikodušnog duha. Bio je svoj i, kao što pjesma kaže, živio je život na svoj način. Zbog toga smo ga voljeli.

Zbogom, dragi Borise – svima ćeš nam nedostajati, ali tvoja ostavština živjet će i dalje u radu naše firme i u srcima svih kroz čije si živote prošao.

(In memoriam – Odvjetničko društvo Babić i partneri)

Dubravka Šipuš (1959. – 2023.)

Prerano, u 64. godini života, napustila nas je naša kolegica Dubravka Šipuš.

Otvorena, spontana, vedra, dobrodušna, lako je stjecala simpatije i prijateljstva među kolegicama i kolegama, a s druge strane stručna i elokventna, isto je tako stjecala prijateljstva i simpatije i među strankama i kolegama sucima.

Odrasla u Mošćeničkoj Dragi, nakon završenog Pravnog fakulteta pripravnički staž obavila je kod odvjetnika Đorđa Radovanovića u Opatiji, da bi nakon položenoga pravosudnog ispita duži niz godina radila kao zamjenica državnog odvjetnika u Senju, putujući svaki dan iz Mošćeničke Drage u Senj.

Nemirnog duha, napušta državno odvjetništvo i određeno vrijeme radi u gospodarstvu, da bi kao iskusna pravnica, u zenitu karijere, svoj radni vijek okončala u odvjetništvu, u kojem su njezine ljudske vrline i stručne sposobnosti mogle doći najviše do izražaja.

Njezina otvorenost, šarm, jednostavnost i neposrednost, a s druge strane ozbiljnost i stručnost pristupa svakom novom predmetu i stranci, doveli su u njezin odvjetnički ured veliki broj zadovoljnih stranaka, koje su je rado preporučivale svojim prijateljima i znancima.

Dubravka je iskreno voljela svoj posao, radila ga je sa zadovoljstvom i ljubavi, često i previše, što je nažalost ostavilo traga na njezinu zdravlju. Unatoč tome, uvijek je uspijevala smoći snage i uspravno krenuti naprijed.

Pri kraju svoga životnog puta pokušala je naći mir u svojoj kući za odmor u Gorskom kotaru, okružena ljubavlju svoga sina Ivana, svoje snahe i omiljenog unuka Tonija, da bi zbog teške bolesti otišla u prijevremenu mirovinu, ali bolest je bila jača.

Draga Dubravka, laka ti bila ova hrvatska zemlja, počivala u miru.

(In memoriam napisao odvjetnik u miru Mario Kuvač.)

Sanja Boban, odvjetnica u miru (1963. – 2023.)

Poštovana obitelji, dragi prijatelji, kolegice i kolege,

Hrvatska odvjetnička komora i Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije dana 29. kolovoza 2023. godine izgubili su svoju uglednu članicu, Sanju Boban, odvjetnicu u miru.

Okupili smo se da odamo posljednju počast iznenada preminuloj kolegici i prijateljici Sanji.

Njezin prerani odlazak, u 60-oj godini života, nenadoknativ je gubitak za njezinu obitelj, ali i za sve kolege i prijatelje.

Teško je sada u nekoliko rečenica opisati kakva je osoba Sanja bila, kakvu je osobu izgubilo odvjetništvo, a kakvu obitelj i prijatelji. Evo jedne sličice iz njezina života koja pokazuje njezinu snagu, odlučnost i upornost.

Sanja je u travnju 1987. godine diplomirala u roku na Pravnom fakultetu u Splitu i tražila posao, koji je i tada bilo teško naći.

Upoznala sam je prvih dana njezina radnog staža 1987. godine. Moj prijatelj i kolega Zoran Delić, tada odvjetnik na početku karijere i s primanjima kojima je jedino pokrivaio svoj trošak, ispričao mi je kako je i zašto zaposlio Sanju.

Sanjina majka Lidija tražila je osobu kojoj bi iznajmila mali prostor na Voćnom trgu, za što je Zoran bio zainteresiran. Međutim, Lidija mu je postavila uvjet da zaposli Sanju. On je to želio izbjeći jer nije imao sredstava ni za sebe, a ni potrebe da zapošljava vježbenika. Zato je on obećao da će je zaposliti ako Sanja u roku od tri ljetna mjeseca nauči daktilografiju. Bio je uvjeren da to Sanja ne može svladati pa je neće morati zaposliti. Međutim, Sanja je danonoćno vježbala pa su Voćnim trgom i u kasnim noćnim satima odzvanjali njezini udarci po tipkovnici staroga pisaćeg stroja. Svojom odlučnošću i upornošću dobila je posao i upisala se u Imenik odvjetničkih vježbenika. Na isti uporan, odgovoran i kvalitetan način odradila je vježbenički staž.

Nakon što je položila pravosudni ispit, postala je odvjetnica 15. rujna 1992. i odvjetničku službu obavljala neprekidno do odlaska u ranu mirovinu, 2018. godine.

Radila je savjesno, predano i profesionalno, bez obzira na to tko je bio stranka i koliko je predmet bio zahtjevan. S kolegama je uspješno izgradila kvalitetan, profesionalan, ali istovremeno i ljudski odnos. Kolege će je pamtiti kao iznimno korektnu osobu i kolegicu, uvijek spremnu pomoći.

Sanja je bila snažna, vedra, atraktivna i zanimljiva žena. Krasila ju je pozitivna energija, koju je unosila u sve što radi i gdje god se pojavi. Nije se žalila ni kada je prolazila teške trenutke. Zato nije bilo vidljivo koliko se poslu daje i koliko se troši. Mnogi su mislili: Sanji je lako, Sanji je dobro, Sanja sve može, pa sve obavlja s lakoćom i bez ikakvih problema. Njezina odlučnost, upornost i želja za životom naročito su došli do izražaja kada se prije 15 godina teško razboljela. Tada je pokazala kakva je ratnica i da se ne predaje, pa je ozdravila.

Sudbina je okrutna. Očito i sudbina zna da bi se Sanja i prije dva dana borila da je imala makar malu naznaku opasnosti koja joj prijeti. Otišla nam je jer nije dobila priliku za borbu s novim problemom.

Bila je požrtvovna majka i brižna supruga, ponosna na Milija i Marija, koji su joj za sva njezina dobra djela i postignuća uzvraćali beskrajnom ljubavlju i podrškom.

Njezin prerani odlazak nenadoknativ je gubitak za Milija i Marija, svu rodbinu i prijatelje kojima se nesebično davala.

Draga Sanjo, često smo razgovarale kako nas svi, baš svi, poznati i nepoznati zovu u svako doba i uvijek od nas nešto traže jer mi sve znamo, možemo i hoćemo.

Pa, evo, i sada ja od tebe nešto tražim. Molim te da odande gdje odlaziš i dalje budeš zvijezda vodilja svom Miliju i Mariju i da ih uvjeriš da moraju, zbog tebe i zbog njih samih, nastaviti sa životom i boriti se sa svim izazovima, kako si ih ti učila.

Znaš li, Sanjo, kako će prijatelji dalje bez tebe? Tko će im izrađivati dizajnerske slastice za rođendane, vjenčanja i sva slavlja, tko će sada organizirati druženja i pozivati ih na nezaboravne večere na kojima neće biti ni tebe ni tvojih delicija?

A tko će sa mnom izrađivati jestivo cvijeće za torte? S tobom sam napravila prvi cvijet pa ću, u spomen na tebe, nastaviti kreirati i oslikavati nježnim bojama latice ruža i eukaliptusa koje si obožavala, i usto razgovarati s tobom. To smo znale raditi do kasno u noć dok si čekala telefonski poziv Milija s nekih dalekih mora. Lijepo je bilo to naše cvijeće, svih vrsta i boja, ali nije imalo mirisa.

Draga Sanjo, neka ti vječno mjesto na koje odlaziš bude posuto mirisnim cvijećem.

U ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, kao i u svoje ime, izražavam iskrenu sućut suprugu Miliju, sinu Mariju, bratu Goranu i čitavoj obitelji naše Sanje. Sanja će zauvijek ostati u našim srcima i mislima u kojima je ostavila neizbrisiv trag.

Neka joj je laka zemlja, počivala u miru.

*(govor Zdenke Monterisi, odvjetnice u Splitu,
na posljednjem ispraćaju Sanje Boban)*

Dinko Jonjić

(1938. – 2023.)

Nakon više od pola stoljeća provedena u odvjetništvu, 15. kolovoza 2023., od posljedica moždanog udara, u KBC-u Split umro je odvjetnik Dinko Jonjić.

Rođen je 19. srpnja 1938. u Grubinama, selu u župi i današnjoj općini Podbablje. Gimnaziju je pohađao u Imotskome, a neposredno pred maturu 1959. uhićen je sa skupinom školskih kolega i prijatelja te je kao član i suorganizator protujugoslavenske i protukomunističke skupine Hrvatska revolucionarna mladež u ljeto te godine pred Okružnim sudom u Splitu osuđen na kaznu strogoga zatvora u trajanju od pet godina.

Nastanak i djelovanje te ilegalne skupine boraca za samostalnu i demokratsku hrvatsku državu, uhićenje, istragu i izdržavanje kazne na zloglasnome Golom otoku opisao je u bogato dokumentiranoj knjizi *Goli na Golom otoku: od imotske gimnazije do Golog otoka*, koja je objavljena u dva izdanja (2010. i 2011.).

Nakon izlaska iz zatvora (30. svibnja 1964.) i nakon vjenčanja s predzatrovom ljubavi, članicom iste revolucionarne organizacije, koja je u međuvremenu izdržala nepune tri godine zatvora, odslužio je vojsku te u akademskoj godini 1966./67. upisao pravo na Pravnom fakultetu u Splitu.

Diplomirao je početkom srpnja 1970. te se kao vježbenik zaposlio kod svog branitelja iz 1959., imotskog odvjetnika Ante Jerkovića, u pisarnici koju je prije više od jednog stoljeća zasnovao Jerkovićev djed, dr. Ivan Jerković, jedan od prvaka hrvatskoga narodnog preporoda u Dalmaciji, a naslijedio njegov sin, dr. Koloman Jerković.

Kad je Ante Jerković koju godinu poslije (1974.) otišao u mirovinu, Dinko Jonjić naslijedio je ured koji djeluje do danas, u kontinuitetu duljem od jednog i pol stoljeća. Nije taj ured ni svoj životni poziv htio napustiti usprkos tomu što je kao bivši hrvatski politički zatvorenik odavno imao pravo na tzv. povlaštenu mirovinu, pa je tek 1. kolovoza ove godine odlučio iskoristiti mogućnosti koje mirovinski sustav daje te otišao u mirovinu i radio ograničen broj sati.

Odvjetništvo kao svoj poziv izabralo je i troje njegove djece (sin mu Domagoj, rođen 1971., umro je u prosincu 2012.) te zasad troje unuka; pravo studira još troje, nasljeđujući oca odnosno djeda, za kojeg je odvjetništvo – kad se savjesno obavlja – bilo i ostalo elegantan poziv koji jamči više slobode i neovisnosti nego velika većina drugih.

Laka mu bila hrvatska zemlja, koju je toliko volio! Počivao u miru Božjem!

(M. N.)

Nediljko Ivančević, odvjetnik u Splitu (1965. – 2023.)

Poštovana obitelji Ivančević, dragi prijatelji, kolegice i kolege,

Hrvatska odvjetnička komora i Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije 5. kolovoza 2023. izgubili su svoga uglednog člana, odvjetnika Nediljka Ivančevića.

Danas smo se ovdje okupili da odamo posljednju počast našem dragom kolegi i prijatelju.

Nediljko Ivančević rođen je 18. travnja 1965. godine u Ceri, općina Unešić, gdje je završio osnovnu školu. Nakon završene srednje Upravno-birotehničke škole u Šibeniku te odsluženog vojnog roka, 1984. godine upisuje Pravni fakultet u Splitu, gdje je i diplomirao 1989. godine.

Iste godine započeo je raditi kratko kao vježbenik u odvjetničkom uredu pokojnog Šime Kovačevića, odvjetnika u Splitu, da bi se ubrzo potom zaposlio kao vježbenik u Općinskom javnom tužilaštvu Split.

Pravosudni ispit položio je 1991. i sljedeću godinu dana radio kao savjetnik u ODO-u Split, a potom je imenovan zamjenikom ODO-a u Splitu, od 1992. do 1995. godine.

Od 1995. do 2002. godine obnašao je dužnost općinskoga državnog odvjetnika u Splitu, a od 2002. do 2005. imenovan je za zamjenika županijskoga državnog odvjetnika u Splitu.

U razdoblju dok je kolega Ivančević obnašao dužnost općinskoga državnog odvjetnika, ODO u Splitu kreirao je čitav niz praktičnih rješenja koja su nedugo nakon toga postala zakonska rješenja prilikom donošenja novih kaznenopravnih zakona. Primjerice, ODO u Splitu prvi je u hrvatskom pravosuđu „stvorio“ načela oportuniteta za lake droge, za fiskalna kaznena djela, za alimentacijska kaznena djela, za prijevare, kreirao je „gospodarsku“ prijevaru, modele kaznenoga gonjenja zbog šverca cigareta, modele kaznenoga gonjenja zbog zloporabe položaja u privatnim poduzećima itd.

Od 2005. do 2007. godine bio je član Uprave trgovačkog društva Split Tours d.d., a potom pravni savjetnik u trgovačkom društvu In Capita d.o.o.

U Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore kolega Nediljko Ivančević upisuje se 1. rujna 2009. godine, sa sjedištem ureda u Splitu.

Izgradio je respektabilnu odvjetničku karijeru, istaknuvši se posebno u kaznenom pravu.

Odvjetnički posao radio je predano i profesionalno. Bio je po mnogočemu izvanredan odvjetnik, ali i humanist, čovjek velikog srca, uvijek srdačan i ljubazan.

Kolege i suradnici pamtit će ga kao vrhunskog pravnog znalca, iznimno korektnog i velikog mirotvorca te čovjeka kojega je krasio poseban šarm, galantnost, duhovitost te pozitivna energija.

Njegovi vježbenici reći će da je bio „ljudina“ i pošten šef te kako im je nakon odlaska iz njegova ureda uvijek bio spreman rado pomoći.

Bio je privržen svojoj obitelji, supruzi Marini, sutkinji Prekršajnog suda u Splitu, te djeci Carmen i Ivanu, koja su također krenula stopama roditelja.

Ponosio se svojom kćerkom Carmen, koja je odvjetnica, te sinom Ivanom, koji je baš nedavno diplomirao na Pravnom fakultetu u Splitu.

U ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, kao i u svoje osobno ime, izražavam iskrenu sućut obitelji našega preminulog kolege.

Kolega Nediljko zauvijek će ostati u našim srcima i mislima, u kojima je ostavio neizbrisiv trag.

Neka mu je laka zemlja, počinjao u miru.

(govor Marina Budimira, predsjednika Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, na posljednjem ispraćaju odvjetnika Nediljka Ivančevića, 8. kolovoza 2023. na Lourincu u Splitu)

Zdravko Vodopija

(1958. – 2023.)

Zamoljena da napišem nekoliko riječi u sjećanje na odvjetnika Zdravka Vodopiju, osjetila sam čast, no istovremeno i odgovornost.

Za one koji ga nisu poznavali, bio je to gospodin staroga kova, džentlmen, suprug, otac i djed, koji je većinu svojega radnog vijeka proveo radeći kao odvjetnik. Pravo je razumio u njegovoj biti i svrsi, a svoje znanje, mudrost i iskustvo nesebično je dijelio i prenosio na generacije kojima je bio principal, koje su danas također ugledni pravnici, redom odvjetnici, javni bilježnici ili dužnosnici. Svojim ugledom nije se razmetao, nadmetao niti hvalio. Njegovi uspjesi i poštovanje koje je imao služili su kao primjer. Volio je svoju obitelj, svoj posao i svoje prijatelje, kojima je bio okružen do kraja.

Sada ću vam reći ono što želim da ostane „in memoriam“, ono što čini moje najljepše i najznačajnije uspomene na njega.

Sunčica. Zvao me Sunčica. Pa bi rekao: „Sunčica, guske i patke samo su naoko ista vrsta...“ i tada bi uz cigaretu krenuo naš razgovor o životu, ljubavima, razočaranjima, usponima, padovima, ustrajnosti, predanosti, veselju, plavim očima... Bio je od one gospode koja s lakoćom prepričavaju životnu mudrost, stečenu na vlastitoj koži, a još važnije – nesebično je dijele. Uživala sam u njegovim pričama o pravu, o odnosu prema poslu, prema ljudima. Uvijek je imao vremena i strpljenja za mene. Očinskom figurom bio je moj putokaz. Dao mi je temelje za sve ono što danas profesionalno jesam i vjerovao u moj potencijal. Govorio mi je da to nema veze s njime, da je to nešto što doneseš iz vlastite kuće. Odvjetničko društvo Vodopija & Matić i jest bilo moja kuća, a ne samo radno mjesto.

Naučio me da treba biti ustrajan, pripremljen, borben, ali u svemu nadasve dostojanstven. Naučio me mnogo čemu, ne stane to sve u ove retke. To je nešto što ću nositi sa sobom zauvijek u vlastitoj tišini.

„Pa kako ću ja bez vas, Šefe?“ pitala sam ga ne tako davno. „Sve što treba, Mala, ti već znaš.“ Sunčicu bi zamijenio Malom tek ponekad, kada je bio umoran ili zabrinut, misleći da time to može prekriti. No eto, Šefe, znala sam i to!

Dok nam se putevi ponovno negdje ne spoje... hvala Vam za sve!

(In memoriam napisala Lea Vitaljić Mikac, odvjetnica u Rijeci.)